

Orienteeruja

nr. 4/57

Juuni 2001

ERIK AIBAST JA KÜLLI KALJUS - LÜHIRAJA MEISTRID

Esimene o-võistlus Eestis toimus
75 aastat tagasi Pirital

**Tina Olm-Junegard -
uus täht Eesti o-taevas!?**

Orienteeruja 4 (57)
juuni/juuli 2001

Eesti Orienteerumisliidu
perioodiline väljaanne
Ilmub 1994. aastast

Väljaandja:

EESTI ORIENTEERUMISLIIT
Regati 1, 11911 Tallinn
A/a: 221002100295, Hansapank
Tel./Faks: 06 398 681
e-mail: eol@spin.ee

Peatoimetaja: Maret Vaher

Aia tn 2-3, 61001 RÕNGU
Tel. 052 32 977
07 459 254 (k), 07 459 487 (t)
e-mail: maretvaher@hotmail.ee

Esikaane kujundus: Kalev Külaase
e-mail: calew@hotmail.ee

Esikaane foto: Harry Veide

Tulemuste küljendamine: Vallo Varjo
e-mail: vallo.varjo@gaas.ee

Kolleegium: Sixten Sild, Ruth Vaher,
Kaidi Oone, Rasmus Ruuda

Orienteeruja üksikmüük:

Mati Poom (Tallinnas, Põhja -Eestis ja suurematel üleriigilistel võistlustel)
Tiina Oras (Tartu neljapäevakutel)
Üksikuid eksemplare saab osta ka EOLI kontorist Piritalt Regati tn 1
Üksiknumbri hind: 15 kr.

Järgmise numbriga kaastööde viimane tähtaeg:
5. august 2001

Reklaami- ja tulemuste avaldamise hinnad:

1. EESTI O-VÕISTLUSTE TULEMUSTE AVALDAMINE EOLI

liikmetele

1.1. kuni 100 võistlejat	50 kr*
1.2. kuni 200 võistlejat	100 kr *
1.3. kuni 300 võistlejat	200 kr*
1.4. kuni 500 võistlejat	300 kr*
1.5. üle 500 võistleja	400 kr*

* 2-päevase võistluse tulemused + 50%; 3-päevasel võistlusel + 75%; 4-päevasel võistlusel + 100%

2. EESTI O-VÕISTLUSKUTSETE AVALDAMINE EOLI liikmetele

2.1. suurus kuni A7	50 kr kord *
2.2. suurus kuni A6	100 kr kord *
2.3. suurus kuni A5	200 kr kord *
2.4. suurus kuni A4	500 kr kord *

* Korduskutse avaldamine - 30%

3. REKLAAMI AVALDAMINE * (sisemised leheküljed)

reklaami suurus kuni Eesti	Välismaa
3.1. A7	100 kr kord 200 kr kord
3.2. A6	200 kr kord 400 kr kord
3.3. A5	400 kr kord 800 kr kord
3.4. A4	800 kr kord 1600 kr kord

Tagumine lehekülg:

3.5. A5	500 kr kord 1000 kr kord
3.6. A4	1000 kr kord 2000 kr kord

* Kordusreklaami avaldamine - 30%, mitmekordse reklaami avaldamise hinnad kokkuleppel EOLiga.

Kõik muud soodustused kokkuleppel EOLiga.

e-mail: eol@spin.ee, tel 6398681

Kõik tulemused, kutsed ja reklaamid tuleb esitada toimetajale digitaalsel kujul aadressil: maretvaher@hotmail.ee

PRESIDENT

Jahe kevad

10.06.2001

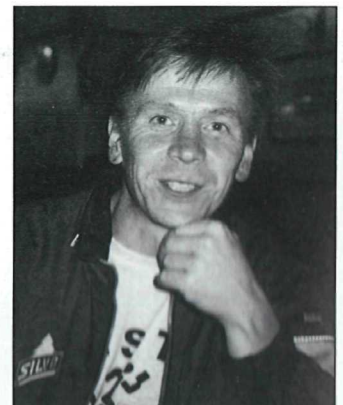
Kevadhooaja tipp on möödas. Balti meistrivõistlused Pikajärvel ei pakkunud suuri üllatusi. Leedu oli jälle meeste ja noorte hulgas parim, jättes mõned alavõidud ka naabritele. Eestis on hetkel Baltimaade tugevaim naiskond, mille tõestuseks saime Elo Saue võidu individuaalrajal ja naiskonna Maret Vaher- Tina Olm - Külli Kaljus võidu teatejooksus. Tavarajal oli meil kuus naist kümne hulgas. Ühtlane tase ja sisemine konkurents on alati olnud edasiviivaks jõuks. MM-võistluste aastal annab naiskonna tänane korralik tase lootuse, et hooaja tähtsamal võistlusel keegi teeb tõeliselt õnnestunud jooksu.

Meeste seis on nukram. Tandem Erik Aibast -Olle Kärner oli meie kevadhooaja liidrid ning on omale MM-pääsmed kindlustanud. Erik tuli Kambjas Eesti meistriks lühirajal, Olle oli Pikajärvel neljas ja Kambjast võttis hõbemedali. Tasemelt järgmised mehed on täna Inno Ling ja Rene Ottesson, kes on kahjuks iseenast tippasemelt maha kandnud ja ei soovi MM-võistlustele minna. Vaadates noorte ja vihaste meeste stardirivi Eesti meistrivõistlustel, teeb meele nukraks, et harjutatakse küll, aga "vanameestest" a'la Inno Ling ikka jagu ei saada. Ja küsimus ei ole napolis allajäämises, vaid selges taseme vahes.

Eesti MV teatejooksus oli üllatusterohke ja andis ootamatu lõpplahenduse. OK Võru on varemgi võidurõõmu tundnud, kuid siis olid Võru meeskonnas mitmed orienteerumise tookordsed tippmehed. Kambjas parimaks osutunud meeskonnas jooksid Tarmo Siimsaare, Heiti Hallikma ja Tarvo Avaste. Koosseisu järgi tundus enne starti, et parim koht sellisele meeskonnale võiks olla kolmas. Kuid hingestatud jooks ja kindlasti ka ports õnne töid nende n.ö "teise rinde" meeskondade seast Eesti meistriks OK Võru.

Teatejooks on üks orienteerumise alustalasid, mis hoiab koos klubilist tegevust, motiveerib ja toetab meeskonna või naiskonna nõrgemaid liikmeid. Võru näite põhjal saab väita, et täna on Eestis 10-12 klubi, kes reaalselt konkureerivad meeste teatejooksu medalitele.

Jahe kevad on toonud jaheda ja suhtumise mõnede võistlejate ja korraldajate vahele. Seoses IT-lahenduste võidukäiguga orienteerumises on võimalik korraldada väga häid võistlusi. Kuid väikese näpuvea või äparduse tõttu võib kogu hästiplaneeritud üritus täielikult nurjuda. Kui võistleja esitab küsimuse - kes kaitseb mind korraldaja eest?, siis soovitan tal minna kirikusse. Mitmed selle kevade võistlused on maadelnud SI-probleemidega. Põhjuseks on Sportidendi uue põlvkonna seadmete riistvara töökindlus ja korraldajate vähene kogemus etteplaneerimata olukordade lahendamisel. Kaartide ettevalmistamisel puudub meil töökindel süsteem, mis garanteeriks trükise ühtlase ning nõuetele vastava kvaliteedi. Usun, et kõik korraldajad soovivad teha parimat võistlust. Soovitan mõlemale osapoolle rohkem mõistmist. Täiuslikkuseni on veel pikk maa minna.

LEHO HALDNA
EOLI president

Eesti meistrivõistlused lühirajal ja teates peeti Kambja Köstrimägedes 2. -3. juunil 2001

Teatejooksu startidist on möödunud 10 sekundit...
Esiplaanil nr 102 Erkki Aadli, (SK Saue Tammed) avavahetuse võitja.

Inno Ling (ülal paremal) ja Anu Annus said lühirajalt
kaela pronksmedalid, Rene Ottesson (all) jäi seekord
pjedestaali kõrvale (4.koht)

Teist aastat järjest ei suutnud Saue Tammede naiskonna (Kirti Rebane, Edith
Madalik, Viivi-Anne Soots) võiduhoogu keegi pidurdada.

Meeste teatejooksu üllatusvõitjad: Tarvo Avaste, Tarmo Siimsaare,
Heitti Hallikma. Fotod Harry Veide

Väljaannet toetab AS Tõravere Trükkikoda

LUGEJA KIRI

Juhatus otsused

*Ralju õnne
sünnipäevaks!*

- 23/06/81 Martti-Jaan Miljan
- 27/06/81 Tarmo Siimsaare
- 28/06/65 Erik Leenberg
- 29/06/56 Tõnu Rani
- 30/06/12 Aleksander Kaskneem
- 30/06/46 Tiit Rebane

- 11/07/50 Madis Aler
- 17/07/36 Elmar Lask
- 22/07/58 Raul Poopuu

- 02/08/50 Liina Raudla
- 06/08/48 Foldemar Tasa
- 11/08/32 Peedu Reitel
- 11/08/50 Arvo Lirkas
- 12/08/42 Tiit Nittim

Vastukaja ilmunule

Tore, et Otepää kevade üllatusvõistlus mitmekesisistas eestlaste võistluskalendrit ja taaselustas 1980ndate aastate "Kape" sundvaliku "Orientuur", seekord siis sprindivõistlusena.

Nagu kaardilt näha, oli rajameister pakkunud kohe võimaluse kõva jooksuga eest ära minna — esimene pilk kaardile suunas enamiku mööda teed punkti number 2. Edasi sai valida viiest punktist ühe, mida välja jätta. Nagu loost selgub, polnud variantidel suurt ajalist vahet.

Hea, et korraldajad olid pakkunud parimatele huvitava rahavõistluse, vähemkogenud noortele aga mõtlemisainet — milleks küll kulutati punktide number 1 lisaminuteid.

Igähele midagi.

Nõos 30. mail 2001
Vello Viirsalu

31.05.2001.a.(Interneti teel)

190. Kinnitada o-jooksu Eesti noortekoondiste (HD 14 - 18) treeneriks-juhendajaks Maido Kaljur (OK Orvand).

HD 20 koondisega tegeleb kuni juunioride MM-ini Paul Poopuu (JOKA).

191. Lubada osaleda Tina Olm'il Eesti MV lühirajal 02.06.2001.a. klassis D21 (Eesti koondise katsevõistlus), kohta lõpuprotokollis temale mitte arvestades. Tina Olmi A-finaali pääsemise korral pääseb samast eeljooksust A-finaali ka 11. koha saanud võistleja.

Eesti juunioride koondis juunioride MM-il Ungaris, Miskolc 9.-15.07.2001

D20

- 1. Eveli Saue HOK, 2. Kadri Limberg Rakvere OK, 3. Annika Rihma OK Kobras, 4. Liis Johanson OK Kobras, varu: Siiri Mere SRD

H20

- 1. Tarmo Siimsaare OK Võru, 2. Tarvo Klaasimäe Rakvere OK, 3. Martti-Jaan Miljan TAOK, 4. Anti Sklave OK Orvand, 5. Riho Taba OK Ilves, 6. Sander Vaher OK Kobras, varu: Tõnis Vaiksaar OK Lehola

Treener-esindajad: Paul Poopuu ja Maido Kaljur

06.06.2001.a.(Interneti teel)

192. Kinnitada Eesti koondised järgmistele tiitlivõistlustele:

Eesti noortekoondis Euroopa noorte MV-I Tšehhis, Pardubice 22.-24.06.2001

Eesti koondis World Games Jaapanis, Akita 15.-20.08.2001

- ELO SAUE OK Ilves
  - ANU ANNUS OK Peko
  - ERIK AIBAST SK Saue Tammed
  - OLLE KÄRNER OK Orion
- Esindaja: Leho Haldna

D18

- 1. Eveli Saue HOK, 2. Liis Johanson OK Põlva Kobras, 3. Annika Rihma OK Põlva Kobras, varu: Siiri Mere SRD

Eesti koondis O-jooksu MM-il Soomes, Tampere 28.07.-04.08.2001

Koondise arvuline suurus on 5+5

H18

- 1. Anti Sklave OK Orvand
- 2. Tõnis Vaiksaar, OK Lehola, 3. Taivo Timmusk HOK, varu: Meelis Kadak OK Lehola

D21

- Elo Saue OK Ilves - EOL tasub osalustasu e. stardimaksu, Külli Kaljus TÜ SK - EOL tasub osalustasu e. stardimaksu, Tina Olm Tullinge SK, Maret Vaher OK Põlva Kobras, Anu Annus OK Peko

D16

- 1. Kati Rooni OK Orvand,
  - 2. Tais Leontenko SRD
  - 3. Merliis Sulg OK Orvand
- varu: Kadri Uiboupin, OK Võru

H21

- Olle Kärner OK Orion - EOL tasub osalustasu e. stardimaksu, Tarvo Avaste OK Võru - EOL tasub osalustasu e. stardimaksu, Erik Aibast SK Saue Tammed - EOL tasub osalustasu e. stardimaksu, Mati Tiit OK ILVES
5. meesvõistleja nimi on veel lahine

H16

- 1. Riho Taba OK Ilves
  - 2. Sander Vaher OK Põlva Kobras
  - 3. Markus Puusepp OK Võru
- varu: Mihkel Järveoja OK Põlva Kobras
- Treener-esindaja: Maido Kaljur

Treener-esindaja: Sixten Sild

RISTSÕNA nr 4/7

Õigesti lahendamisel saab numbritega tähistatud ruutudest kokku ühe (või mitu) sõna, mis läbi selle aasta seitsme Orienteeruja annavad kokku ühe kuulsa mehe lause orienteerumise kohta. See lause tuleb saata aasta lõpus toimetusse, kus õigestivastanute vahel loositakse 3 Orienteeruja aastatellimust 2002. aastaks. Võitjate nimed avaldatakse aasta viimases, kaheksandas numbris.

Orienteeruja toimetus

GEOGR. KOHT	... KÜNGAS, JERUSALEM, KASUUSA	LOOMAPARK	LINN JA PROVIINTS	4	TEGELANE E. MOTOGRAAF	KOPULIND	
TARTUMAA	ISESISVALT	JÕGEVA MAAKONNAS	ITAAHIAS	A	TEINE +	OKASPUU	K
SAAREMAA (EOL)			INFOMENTUUR		OKIKOLIMN	NEEM	
PKM JSA(M.)	0	9			SOOHES	P-EESTIS	PA
PER ANNUM	0	9					PA
... CON VALLEY						6	
ALEVIK L-VIRUMAA	1	2					UN
EMVI 1983		2					
RAADIUM	1	4					RA
KIDUSÕNAD, OLISTES (PÕLVA)		5			1		
OTEMPORA, ...	0	5			0		RES
SISE-SEES	1						
SAKSA MEHEINI	1						
1004. NUMBER	8						
SARN TÄHED	M						K R
KETAS, RITAS							
SÜGULANE							
SPOORID	A				3		
KORRASTAD SÄTID	A						
TAKSO FIRMA							
ESIMENE	E						
SÜVENID	E						
... RIVER (LINN KANADAS)	E						

M I D A O M A M E

Meie parematele noortele on vaja abi

Team2003 on tegutsenud veidi üle aasta. Esialgu väljakuulutatud 34-liikmelisest koosseisust on osa noori välja arvatud ja teisi uusi liikmeid juurde võetud. Täna on tiimi sees väljakujunenud grupp töökaid ja andekaid noori, keda me nimetame A-Teamiks. Nende hulgast võiks teha veel E-Teami.

Selleks, et neist noortest saaksid sportlased, kes võiksid tuua Eestile medaleid 2003. aasta MMil Põlvas või hiljem, sõltub suurelt jaolt neist noortest endast, kuid ka meie peaksime noori aitama ja suunama.

Lisaks füüsilisele ja tehnilisele ettevalmistusele on vaja noort ettevalmistada ka psühholoogiliselt. Psüühika karastub kõige paremini erinevatel maastikel ja võistlustel võisteldes. Peame leidma võimalused, et noored saaksid võistelda tugevate vastastega.

Koormuste kasvuga tuleb enam tähelepanu pöörata ka noorte tervise kontrollile, samuti mitmekülgsele ja tervislikule toitumisele. Unustada ei tohi ka piisavat vitamiinide ja spordijookide tarbimist.

Igal noorel peaks olema oma usaldusisik, treener, *manager*, toetaja või kelleks me seda inimest ka ei nimetaks.

Kõigi nende tingimuste loomiseks on vaja kind-

lasti ka raha, mida kõikidel neil noortel ei ole piisavalt. Oleks tore, kui me suudaksime andekate noorte ja nende toetajate vahel sõlmida lepingud nende kulutuste katmiseks järgneva kolme aasta jooksul.

On hea meel teada, et esimene selletaoline leping on sõlmitud. Teami ühe liidri, Sander Vaheri ja tema toetajate vahel. Sanderi abistamisel on lõõnud käed ja allkirjastanud lepingu OK Põlva Kobras, Eesti Orienteerumislüüsi, Kanepi vallavalitsus ja kohaliku valla ettevõtjad (Sirwood Toode OÜ, Elmorex OÜ, Filippos OÜ, Erkos-E OÜ, Erastvere metskond ja Kämme Disain).

Projekti eesmärgiks on luua andekale sportlasele head tingimused treeninguteks ja võistlustel osalemiseks; ning tehtud koostöö krooniks oleks Sanderi edukas esinemine Juunioride MMil Põlvas 2003. aasta juulis. Projekti kestus on 1. aprillist 2001 1. novembrini 2003. aastal.

OK Põlva Kobras on projekti üldjuht ja on sõlminud lepingud projektis osalejate-

Koostöös peitub jõud: Sander Vaher koos oma toetajatega koduvallast

Foto Aare Plakk

ga. Osapooled toetavad Sanderit kulude katmisel finantsiliselt vastavalt võimalustele. Nende logod kantakse Sanderi esindus- ja võistlusriietusele vastavalt kokkulepitud suuruses ja disainis.

Sellise lepingu sõlmimiseks töötasin välja järgmise tee: esiteks on vaja koostada noorsportlase ankeet, kuhu lisaks isikuandmetele peaks kirja panema noore senised tulemused, planeeritud kulud igal aastal ja ka planeeritud kulude katjad. Leping sõlmimise juurde kuulub kindlasti selle avalik allkirjastamine ning sündmuse kajastamine koha-

likus meedias. Hiljem on vajalik, et sportlane suhtleks isiklikult kõigi osapooltega, informeeriks neid oma tegevusest ja tulemustest. Aasta lõpus tuleb teha ka raha kasutamise aruanne.

Järgmine taoline leping on koostamisel Annika Rihmale.

Tahan loota, et meie hulgas leidub aktiivseid inimesi, kes selle töö ette võtavad ja noori aitavad!

Infot ja abi andmas
Teami ellukutsuja
NIKOLAI JÄRVEOJA

Rosma krossijooks 4,0 km

Team2003 3. kontrolljooks
20. mai 2001

Tüdrukud

(sulgudes 2000.a tulemus)

1. Evli Saue HOK 17.22 (17.10)
2. Annika Rihma Kobras 17.37 (17.54)
3. Siiri Mere SRD 17.52 (-)
4. Kati Rooni Orvand 18.11 (21.03)
5. Tais Leontenko SRD 18.30 (19.32)
6. Liis Johanson Kobras 19.17 (19.53)
7. Mairit Trei Kobras 19.40 (19.42)
8. Karola Koopuu Orvand 20.59 (18.42)
9. Varvara Guljajeva Kobras 21.20 (20.41)
10. Anita Karnit SRD 21.38 (22.09)
11. Olga Mazina SRD 23.22 (25.52)

Puudusid Terje Terasmaa Lehola, Piret Klade Lehola, Kadri Uiboupin Võru

Poisid

1. Sander Vaher Kobras 13.46 (14.22)
2. Alar Assor Kobras 14.11 (16.18)
3. Mihkel Järveoja Kobras 15.12 (15.31)
4. Tõnis Vaiksaar Lehola 15.19 (15.09)
5. Meelis Kadak Lehola 15.28 (16.57)
6. Taivo Timmusk HOK 15.53 (16.55)
7. Timo Kaljur Orvand 16.43 (16.54)

Puudusid

Jürgen Einpaul Tammed, Mihkel Puusepp Võru, Riho Taba Ilves, Anti Sklave Orvand, Helmet Sklave Orvand, Lauri Malsroos Tammed, Reigo Vatsk Tammed, Markus Puusepp Võru, Peeter Pihl Tammed, Veiko Kütt Ilves, Mait Vaiksaar Lehola

NOORENDIKU PUUKOOL

Eriku lihtsad tõed noorendiku tugevdamiseks

■ Õpi treeningust mõnu tundma! Muidu ei jaksa sa ealeski piisavalt harjutada, et tippu jõuda. Noortesport ei ole tippisport!

■ Muuda treening vaheldusrikkaks! Jookse erinevatel maastikel, mängi palli, sõida ratast, suusata, tee füüsilist tööd (metsa- ja põllutööd)!

■ Keskendu korralikult igaks erialaseks s.t orienteerumistrenniks! Iga edukalt läbitud KP lihvib sinu orienteerumistehnikat, iga lohakus nüristab seda.

■ Tantsi metsaga!

Õpi jooksma erinevat tüüpi maastikel nii, et ükski võsa, mägi ega soo ei oleks sulle vastumeelt.

Naudi liikumist looduses!

■ Võistle vaid iseendaga! Orienteerumine on individuaalsportiala. Oma võimete kohane sooritus toob alati suuremat rahulolu kui saavutatud koht.

Erik Aibast, 14-kordne
Eesti MV medaliomanik

Liis, Kadri ja Siiri valmistuvad Juunioride MMiks

Ruth Vaher

Liis Johanson

Klubi: OK Põlva Kobras,
Sünnipäev: 23. august 1983

Liis on üks neljast tüdrukust, kes esindab Eestit juunioride maailmameistrivõistlustel Ungaris selle aasta juulikuus.

Liisi tõi orienteerumise juurde ema. Esimesel korral ei saanud ka kaarti ja kompassi omavahel hästi sobima ja seetõttu kuluraja läbimiseks palju aega. Järgmisel Põlvamaa karikavõistluste etapil sujus aga kõik juba suurepäraselt ning siit algas Liisi võitude rida orienteerumisel. Eredaimaks mäluseks algusaastatelt peab Liis võitu ühel Suunto Gamesil – ta oli siis veel väga vähe tegelenud metsajooksuga ning võistles ta ka endast vanematega.

Liis treenis eelmise sügiseni omapäi, kuid Saaremaal Team2003 laagris sai ta oma treeneriks Eerik Keergbergi. Kindla treeningplaani järgi harjutamine on väljendund

sellekevadistes heades tulemustes – Liisi arvates ongi üldse tema parimaks tulemuseks orienteerumirajalt Balti meistrivõistluste kolmas koht sellel aastal.

Orienteerumises peab Liis oma tugevamaks pooleks tööd kaardiga, jooksus tunneb ta end nõrgemana.

Tundub, et Liis on tüdruk, kes teab mida tahab. Küsimustele möödunud aegadest ei olnud ta eriti aldis vastama – ta elab praeguses ajas ja mõtleb tulevikule. Kindlat elukutsevalikut pole ta teinud, kuid orienteerumises tahab ta olla ka põhiklassi jõudes Eesti koondise liige. Põhjust nii arvata on, sest küsimusele, kas mõnikorda trenni ei viitsi minna, vastas

Liis oma poole küsimusega – mida tähendab trenn vahele jätta. Heaks stiimuliks on talle trenni minnakuks olla Annikast (Rihma) võistlustel parem, samas on Annika Liisile Tartus hea treeningpartner. Koos käivad tüdrukud ka kergetõustiklaste jooksutrennis – ikka selleks, et metsajooksust rohkem rõõmu tunda.

Liis õpib Tartus Tamme

Annika ja Liis hooaja lõpetamisel 2000.

Foto erakogust

Gümnaasiunis humanitaarkallakuga klassis. Liis rääkis, et peale orienteerumise tal muid harrastusi ei ole, kuid talle meeldib tohutult teatris käia. Kui ta õppis põhikoolis, siis võttis ta osa ka kooli näite-ringist.

Kolla Järveoja: Liis on tagasihoidlik ja vaikne tüdruk. Samas on ta väga andeks ja tubli iseõppija – keegi pole talle orienteerumise tehnilisi võtteid sügavamalt selgitanud, kuid just kaardiga saab ta metsas väga hästi hakkama. Võibolla on oma osa siin ka Liisi rahulikkusel. Tüdrukus on sisukust – paar aastat tagasi tundus ta areng olevat seisma jäänud, kuid liitumine Team2003-ga on tema tulemusi ning jooksusammu tublisti parandanud.

Liis, Siiri ja Kadri poseerimas Orienteerujale enne EMV teatejooksu. Foto Maret Vaher

Kadri Limberg

Klubi: OK Rakvere,
Sünnipäev: 29. juuli 1982

Kadri on pärit orienteerujate perekonnast. Nii kaua kui ta mäletab on nendel kodus kogu aeg räägitud metsajooksust. Sellegipoolest käis ta esimest korda kaardiga metsas üsna vanalt võrreldes praeguste opekondate noorliikmetega.

Kadri meenutab, et esimene võistlus oli talle nõõriraja jooks Suvejooksul. Järgmisel võistlusel ta nõõrist enam metsas tuge ei saanud, sest oli saanud aasta vanemaks ja temaealised pidid juba ise-

seivalt kontrollpunktid metsas üles leidma.

Kadri on pärit Tamsalust. Kadri rääkis, et Rakvere OK-s ongi üsna palju liikmed Tamsalust. Kadri treeneriks on sealne spordielu fanaatiline eestvedaja Arvo Orupõld.

Kadri on tegelnud nooremas eas üsna tõsiselt rühmvõimlemisega. Hiljem muutusid treeningud vaid sõbrannadega jututamiseks ja edasi võis Kadrit rohkem leida metsas jooksmas kui saalis võimlemas.

Üldiselt treenib Kadri üksinda, kuid mõnikord ka koos suusatajatega. Suveti on ta käinud koos Tamsalu suusatajatega Otepääl treeninglaagrites. Trennis on küll igauks

tegnud oma erialaga – suusatajad sõitnud rulle, Kadri jooksnud maastikul kaardiga, kuid vähemalt ühine tegevus muul ajal ei lase igavust tunda ja laagritüdimust tekkida.

Kadri jõudis sellel aastal esimest korda Eesti koondisse orienteerumises. Eelmisel aastal rikkus ta sportlikud plaanid gümnaasiumi lõpetamine. Kadri selgitas, et ta unustas ennast Ilves-3-le kirja panna, mis oli koondise katsevõistlus, jäi seetõttu koondisest välja ja nii see läks. Selle aasta suvist meistrivõistluste sarja on ta igatahes alustanud paljutõotavalt – Kambja metsades tuli ta esimest korda individuaalselt Eesti meistriks. Eelmisel aastal

Kadri pärast lõpuaktust 2000.a

Foto erakogust

NOORENDIK

said Rakvere tüdrukud EMV teatekulla teatejooksus klassis D18/20. Kadri sooviks on pääseda Eesti koondisse ka talvistel juunioride maailma-meistrivõistlustel – suusatamine pole talle võõras ja talvine orienteerumine meeldib talle isegi rohkem.

Kadri õpib Tallina Pedagoogika Ülikoolis matemaatikat. Küsimusele miks? vastab Kadri, et igapäev läheb hulluks omamoodi. Igatahes tundus see eriala talle loogilisena – pole vähemalt tuima päheõppimist. Nüüd arvab ta oma erialast küll natuke teisiti, kuid mõtlemisvõime ja ajumahu suurendamine ei jookse ju kunagi mööda külgi maha.

Kuno Rooba, klubikaaslane OK Rakverest:

Kadri on vedanud selles mõttes, et tal on väga head taustajõud – kogu nende perekond käib metsas jooksmas ning tema juhendajaks on üks Virumaa parimaid kestvusvalade treenereid Arvo Orupõld.

Tundub, et Kadri on jäänud mõned lüngad orienteerumise algtõdede juures – siit väga kõikevad tulemused, kuid sellegipoolest tuleb talle au anda, et vaatamata nõrgale põhjale on ta siiski visa tööga jõudnud lõpuks Eesti meistri-medalini.

Kadri on tore klubikaaslane ja ei saa jätta ka mainimata, et nii mõnigi poiss on tulnud ja

jäänud orienteerumise juurde Virumaal ning kaugemalgi just tänu Kadrile.

Rõõmsad seenekesed. Kadri ja ta ühikakaaslased.

Foto erakogust

Siiri Mere

Klubi: SRD SK

Sünnipäev: 10. aprill 1984

Siiri on suusatüdruk, sest oma põhjalaks peab ta suusatamist. Seda on ta harrastanud juba üheksa aastat, treeneriks Külli Hallik, kelle käe all tegi Siiri ka oma esimesed stardid orienteerumisaradadel.

Esimest korda käis Siiri kaardiga metsas 1996. aasta neljapäeval, mis toimus Kiilis. Ta oli siis 12aastane. Julgestuseks oli kaasas ka treener, kellelt pärinevad esimesed õpetus- ja kiidusõnad. Esimesest korrast sai suusatüdruk innustust järgmisteks ja nii see ongi läinud. Esimene võistlus oli 4EST 1997. aastal.

Päris võistlustasemel hakkas Siiri orienteerumisega tegelema alles eelmisest hooajast. Tulemustega jäi ta väga rahule, mida kahjuks ei taha ta öelda selle hooaja alguse kohta.

Team2003 kuulumine on andnud kõvasti indu ja tahtmist juurde, et midagi korda saata. Ta peab toredaks väljakutseks ka seda, et lihtsalt tiimi kuulumisest ei piisa, vaid et oma kohta on vaja ka pidevalt tõestada. Kuna trenni teeb Siiri peamiselt koos suusatajatega, on tal hea põhi all ja ka vastupidavuse üle ei tohiks nuriseda. Kuid siiski trennib ta peamiselt enesetunde järgi. Siiri rõhutab,

et neile on alati öeldud, et kui tuju ja tahtmist pole, siis ei ole ka treeningutest eriti kasu. Tema puhul ei tulevat tujust ja tahtmisest tavaliselt puudu (ka praegune seljavigastus ei suuda tal tuju rikkuda ja trennidest eemal hoida).

Peale suusatamise ja orienteerumise on ta kunagi mänginud korpypalli ja käinud tantsimas, kuid siiski - loodus kutsub kõige tugevamalt.

Siiri peab oma tugevamaks küljeks metsas jooksuvõimet. Ka põhiline treeningkoormus langeb sellele (kui suusatamine väljaarvata), tehnika- ja kaarditreninguid teeb ta praegu enda arvates väga vähe, mistõttu peab kaardilugemist oma nõrgemaks küljeks.

Siirile meeldivad pikemad ja füüsiliselt raskemad rajad (alates 7-9 km-st, olenevalt maastikust) kuna seal loeb ka vastupidavus ja võistlus ei ole lihtsalt punktide vahel "rallitamine".

Südamelähedane on talle ka suusa-orienteerumine, sest sellel alal saab ühendada orienteerumisoskused ja suusatamise.

Talvistel võistlustel ei ole ta aga saanud eriti osaleda, kuna alati on samal

ajal murdmaa-võistlused. Aga sellegipoolest on ta suutnud ennast paar korda heast küljest näidata. Näiteks EMV tavarajal eelmisel aastal Haanjas oli ta 3. (D16) ja EMV teates Savernas suutis ta teised ajaliselt üle sõita (D18/20). See innustas ka kandideerima järgmise aasta juunioride MM-i koondisesse.

Orienteerumisvõistlusteks trennib ta siiski isesseisvalt, kuna juhendaja puudub.

Suuri eeskujusid orienteerumises Siiril ei ole, mingil määral on eeskujuks Eveli, kuigi nüüd pole Eveli enam nii kaugel ees kui mõni aeg tagasi.

Siiril on orienteerumises suured tulevikuplaanid, kuid neid ei taha ta avalikustada, sest ebaõnnestumise korral oleks

siis pettumus veel valusam.

Siiri õpib Gustav Adolffi Gümnaasiumis ja lõpetas sellel aastal 10nda klassi, mis on reaalklass.

Siiri kohta kehtib see, et spordi ja õppimise kõrvalt vaba aega praktiliselt ei jäägi. Peale kooli lõpetamist kavatseb ta ka kindlasti edasi õppima minna, kuid see ei ole veel kindel, mida täpselt. Ka sporditegemist ei kavatse Siiri maha jätta, vaid jätkata ikka samas vaimus.

Üldiselt arvab ta enda kohta, et on positiivse ellusuhtumisega rõõmsameelne tüdruk, kellele meeldib muusika ja laulmine. Ning nende viimaste harrastustega on ta ka päris tihedalt seotud olnud.

Siiri osales sel kevadel Toonud Cupil, kus lisaks o-jooksule tuli sõita kanuu ja rattaga.

Foto erakogust

Kompass, kaart ja vihmavesi - need me sõbrad kolmekesi...

Kaidi Oone

...iseloomustab kõige ehedamalt neid nelja päeva, mis veedeti EOL noortelaagris Värskas 7. juunist 10. juunini. Kui saabumise päeval tundus, et ees ootavad päikeselised päevad, siis laupäeval hommikusest treeningult taas läbimärjana naastes hõivati iga viimanegi toru ja radiaator koolimajas, mis veel tilkuvate treeningriiete ja magamiskottide poolt hõivatud ei olnud.

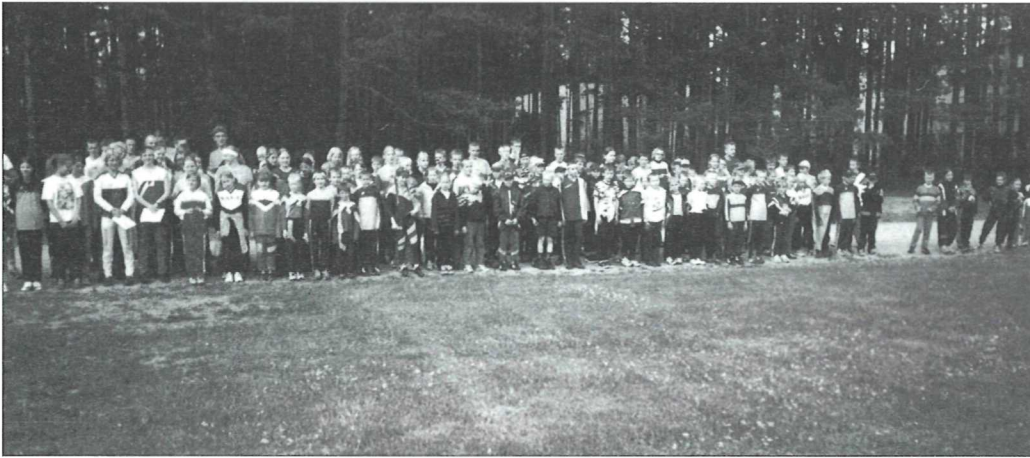
ja 12-aastased koos tugevamate nõõri- ja tugiraja lastega ning 13-aastased ja vanemad. Kõrvuti nende kolme rühmaga lihvivid Värskas oma o-orskusi TEAM 2003 liikmed. Igal rühmal olid omad kindlad treenerid ja treeningkava. Kui kõige nooremate rühmas püüti orienteerumise kõrval treeningutel säilitada ka palju mängulisi elemente, siis 13-aastased ja vanemad jooksid juba valge lehega metsas asimuuti ning said reljeefikaardist "maitse suhu".

tegelik oskuste järgi gruppidesse jaotumine ning treeneritel hakkas vaikselt tekkima pilt meie laste orienteerumise oskustest. Kõik 600 kaarti said pühapäeva lõunaks kapsaks joostud ja treeneritel kaasas olnud ligi 40 kompostrit pidid taluma tõeliselt tihedat tööaega.

Ühiselt korraldati treeningud reede ja laupäeva õhtul. Reedel oli päeva kolmanda treeninguna plaanis aeroobika Ingrid Kala

Laagrilistest moodustati 10-liikmelised võistkonnad, mille kapteniteks olid TEAM 2003 noored. Kehtis reegel, et kui keegi noorematest tegi mingi harjutuse halvasti, pidi kapten praagi ümber tegema. Kui algul käis nii mõnigi "tiimikas" ühte harjutust mitu korda sooritamata, siis hiljem löödi kord majja ja oli imeliselt tore vaadata, kuidas noored kaptenid mudilasi ohjasid. Võistlused toimusid kolmes eelvoorus, igas voorus 5 võistkonda, ning iga vooru võitja pääses finaali. Võistlused võitis Urmo võistkond Tõnise ja Martti-Jaani võistkondade ees.

Kuna Värskas laager oli harukordne materjal noorte treeneritele nii treenimise kui noorte orienteerumise oskuste lihvimiseks, siis on plaanis iga grupi tasemest ning töödest ja tegemistest anda järgmis(t)es numbr(i)te lähem ülevaade. Allpool toon veel vaid ära mõnede korraldajate, treenerite ja osavõtjate kui tegelike "supikeetjate ja -sööjate" arvamused ning lisatud pildikogu paneb i-le täpi.

EOLi noortelaagri avamine

Fotod: Ormar Lutsberg

Värskas laagris osales ligi 160 last üle terve Eesti ja laagri avamistseremoonia kooli staadionil andis välja ühe korraliku suurusega miitingu Toompea lossi platsil. Kuid meeoleolu oli meie kogunemisel hoopis teisem. Kohe algul jagati lapsed kolme rühma: kuni 10-aastased või algajad lapsed, 11-

Laager algas täie hooga Ljuba neljapäeval. Kui kokatädid olid kõikide kõhud maitstva toiduga täitnud, pandi üles telgid, jagati koolimajas ööbivad lapsed klassiruumidesse, ning trennid võisid alata. Esialgselt vanuste kaupa treeninggruppidesse jagamisest sai pärast esimest treeningut

Kõige noorematele jagab esimesel treeningul õpetussõnu Kaidi Oone

Team 2003 ja kõige oskajamaid lapsi juhendasid Kolla Järveoja ja Maido Kaljur.

estvedamisel, mis oli kohustuslik vanematele rühmadele, kuid millest võtsid kõige vapramalt osa just noorima rühma liikmed.

Laupäeval aga kogunes Lkogu Eesti o-tulevik võimlase (staadion ja laste riided olid kahepäevasesest vihmast läbi vettinud), et teat-evõistluse kaudu võtta mõõtu täpsus- ja kiirusaladel.

Kaidi Oone (kõige nooremate rühma treener): Kõige nooremad orienteerujad läbisid laagri jooksul tegelikult maastiku õppimise etapi. Vaatasime üle augu looduses ja selle tingmärgi kaardil, arutasime selle üle, miks lage märgitakse kaardil ereda kollasega ja tihe mets tumeda rohelisega, ning püüdsime joonistada

NOORENDIK

võimlas kaarti, millele tuli kanda kõik pörandat mööda laialilaotatud matid, pingid ja pallid.

Kõige nooremate laste tegemistest jäid meelde nende säravad näod ja pidev tegutsemishimu. Laupäeval äikesevihma kätte jäädes arvutasid poisid, kui kaugel on välk, ja tüdrukud pistsid kaardi sügavale põue, sest muidu ei jää neile sellest laagrist mälestuseks ühtegi kaarti. Kuna kogu seltskond oli laupäevase trenni lõpuks läbimärg, siis kahlasime koolimaja poole joostes läbi iga teele jääva porilombi ja tegime võistlusi, kelle hüppest pritsib vesi kõige kõrgemale. Meelde jäi veel see, et kui kõik lapsed pärast treeninguid ennast sooja duši all pesemas käisid, olid TEAM 2003 tüdrukud väga üllatunud - "nende ajal küll keegi ennast pärast trenni pesemas ei käinud".

Minija Pääslane (treener ja kahe laagris osalenud lapse ema): Üldmulje oli positiivne, eriti mis puudutab treeninguid. Üritustest meeldisid kõige rohkem teatejooks ja aeroobika. Aeroobikat vehkisid kaasa ka pooled minu poistest. Enne nad rääkisid omavahel, et aeroobikat nad küll ei tee, aga tulid kohale ja läksid kambavaimuga kaasa. Kevadises Värska laagris oli sama lugu - kui nähti, et tiimi poisid teevad aeroobikat, ei häbenenud enam ka minu noored. Eks see suur seltskond ja tiimi eeskuju tegi laagri eriliseks.

Minul oli kasu pedagoogilisest poolest - vaatasin, kuidas

teised treenerid kenasti suurt laste hulka ohjeldavad. Muidu võiks vanamoodi rohkem ühist korda olla, eriti väikestele-õigel ajal magama, toad korda, ühine äratus, võib olla ka rivistus ja kindlasti mingi meelelahutusprogramm.

Muidu olid minu lapsed laagriga rahul. Neid on päris väikesest peale mööda võistlusi ja laagreid kaasa veetud. Nüüd saavad juba ise osalemise üle otsustada. (Sõprade) seltskond ja mõni eriline tegevus (ujumine, õised tembud, õnnestumine võistlustel) on vajalikud, et nende arvates laager õnnestunuks lugeda. Aga muidu ootavad Ilveste lapsed väga uusi laagreid. Meie jätkame Ilvesteatel.

Kolla Järveoja (TEAM 2003 treener): Vaatamata sellele, et kõigil TEAM 2003 liikmetel on praegu kooliaasta lõpetamine käsil, oli nende osavõtt laagrist aktiivne ja asjalik. Saime oma programmi täielikult läbi viia, ilm meid ei seganud. Osaleti treeningutel, - ma ütleks: professionaalselt, ja kõiki harjutusi maastikul võeti täie tõsidusega. Paljud said joosta esmakordselt reljeefikaardiga.

Meeldis jälle mitmekesine ja maitsev söök. Ilves-Extra poolt anti A-TEAMi liikmetele üle esindusriietus ja tehti ühine pilt.

Ormar Lutsberg (korraldaja): Olin EOL noortelaagris esimest korda. Minu ülesanne oli koondada kokku juhendajad, kes selle laagri tegelikult läbi viisid, ja hoolitseda ka laagri majandusliku poole eest.

Viimastel aastatel on leidunud ikka mõni klubi, kes kogu laagri korralduse on enda kanda võtnud. Sellel aastal aga ei õnnestunud korraldust kellelegi "pähe määrada" ja seepärast tuli asja ise kureerida. Abistasin juhendajaid veidi ka kohapeal, enamasti punktide metsa viimise ja maha võtmisega.

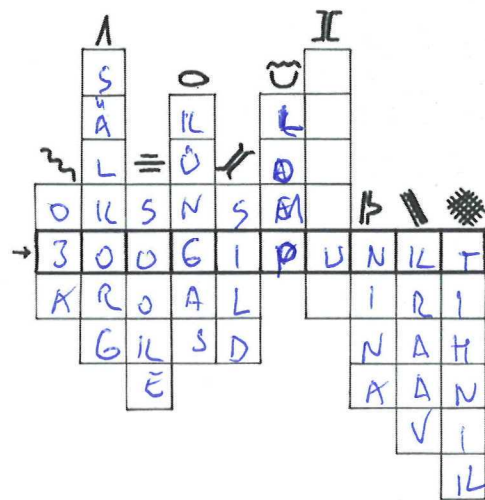
Rõõmu valmistas see, et juhendajaid oli piisavalt, kui mitte öelda, et päris palju. Kõige pisemate tegevus pakkus mulle kõige suuremat rõõmu, sest tundus, et neil oli päris huvitav. Ja treenerid-juhendajad võtsid asja tõsiselt. Vihmasadu ja üldse veidi külmavõitu ilm ei heidutanud minu

arust lapsi mitte raasugi. Kellel telk ujuma hakkas, tuli koolimajja sisse, ja kõik läks jälle edasi. Virisejaid ma küll ei kohanud.

Muidugi oleks saanud midagi teha ka paremini, kuid arvan, et praegu olime valmis just sellise laagri korraldamiseks. Küsimus on aga minul juba tulevikku suunatud - **kas leidub mõni klubi, kes korraldab järgmisel aastal noorte suvelaagri?**

LASTE RISTSÕNA nr 2

See ristsõna on tehtud lastele klassides HD12 ja nooremad.

Ristsõna lahendussõna tuleb toimetada **3. augustiks** kas e-postiga kaidi.oone@rk.ee, faksiga (0)693 5914 või anda kuskil võistlustel-neljapäevakutel **Kaidi Oone** kätte.

Kokku ilmub sel aastal 4 ristsõna. Iga kord õigestivastanute vahel loosime välja 1 kg komme. Nende vahel, kes vastavad õigesti kõigile neljale ristsõnale, loosime aasta lõpus välja ühe Orienteeruja aastatellimuse. Igas lehes avaldatakse ka kõigi õigestivastanute nimed.

Eelmise ristsõna õige vastus oli **VAATEPUNKT**. Kotitäie komme saab **Kristi Tomson**.

Õigesti vastasid ka **Kaisa Ilves** ja **Anneli Tamla**.

KAIDI OONE

Teatejooksus osalesid suured ja pisemad käsikäes.

Pärnumaal on neljapäeviti kümneid 'võsahulle' !

Anne-Ly Viikmaa
OK West

Pärnumaal peetakse orienteerumispäevakuid alates 1971. aastast. Üle kolmekümne aasta on suvised neljapäevad meelitanud metsa sadu võsahulle. Ala pole siinkandis ehk nii populaarne kui Lõuna-Eestis ja rahvast ei jagu neljapäevakutele nii palju kui Tallinnas, kuid need, kellele kaardiga metsajooksu pisik verre on süstitud, ei loobu neljapäevakust ka siis, kui ilm külm või vihma oavarrest valamas.

Pärnu neljapäevakute peamine korraldusraskus lasub OK Westi õlgadel, mõned neljapäevad viib läbi ka SK Jõulu.

klassi piires eraldi, pikema raja võitjale loomulikult rohkem

Kairo Kukk ja Kerly Kodasmaa stardis. Foto OK Westi arhiivist

metsa. Nüüdki jäävad püsivamateks käijateks ikkagi orienteerujate endi lapsed, kes edasi harjutavad koos vanematega. Selles osas loodame siiski, et paari aasta pärast sibab meil metsas ringi rohkem lapsi, sest mõneaastaseid põnne on praegu emme-issi kaardiservast enne starti kinni hoidmas päris palju.

Kes siis käivad Pärnu neljapäevakutel ja kuidas on orienteerumise juurde jõutud?

Suur osa seltskonnast on sama olnud aastaid, esindajaid leiab elualalalt. Alati on kohal väsimatu OK Westi president, Pärnu Linnavalitsuse planeerimisosakonna ehitusjärelevalve teenistuse juhataja Ilme Palu, kelle tujutõstev naer saadab iga orienteerumisüritust. Pidevad osavõtjad on Karl Valgepea, Heino Peeterson, Rafael

Kaja Traks ja noored pargituuritajad. Kevad 2001

Foto: Ilme Palu

Kuna osalejate arv jääb tavaliselt alla saja-sõltuvalt ilmast ja maastikust on jooksjaid 20 ja 70 vahel, saab ühe päevaku läbiviimisega alustades raja mahapanekust kuni tulemuste võtmisega hakkama üks-kaks inimest. Hooaja jooksul peetakse kokku 18 neljapäevakut ja nii saavad korraldajaametit maitsta pea kõik Pärnu tõsisemad orienteerujad.

Arvestust peetakse vanuseklasside kaupa nagu muudel võistlustel – olemas on kõik noorteklassid alates HD10, vanemates klassides on jäetud mõned klassid vahele arvestades meie osalejate vanuselist koosseisu ja võistlejate endi soove. Iga võistleja saab vastavalt oma hetke võimetele valida nelja erineva pikkusega raja vahel – I rada on umbes 7-9 km pikk, IV rada alla 3 km. Punkte jagatakse vastavalt saadud tulemusele iga

kui lühema raja võitjale.

Koondarvestusse läheb 11 paremat tulemust ja hooaja lõpus autasutamisele kuulub igas klassis kolm paremat, kui nad on osalenud vähemalt 7 neljapäevakul.

Neljandat aastat toimus tänavu parallelselt hooaja esimeste neljapäevakutega 4-etapiline pargivõistlus noortele ja perekondadele – OK Westi pargituur. Võistlusel on nõõrirada ja lihtne lühike tavarada, mille abil lapsed kas siis üksi või koos ema-isaga esimesi samme orienteerumisarjal teevad. Igal etapil on raja läbinule auhinnaks šokolaadimedal. Esimene etapp on alati peetud omaette, et algajatele rohkem tähelepanu saaks pöörata, kolm järgmist juba koos neljapäevakuga. Ülejäänud neljapäevakutel nõõrirada ei ole, sest mõne aasta tagused kogemused näitasid, et jooksjaid polnud kuigipalju ning mõnikord veeti nõõr lausa ilmaasjata

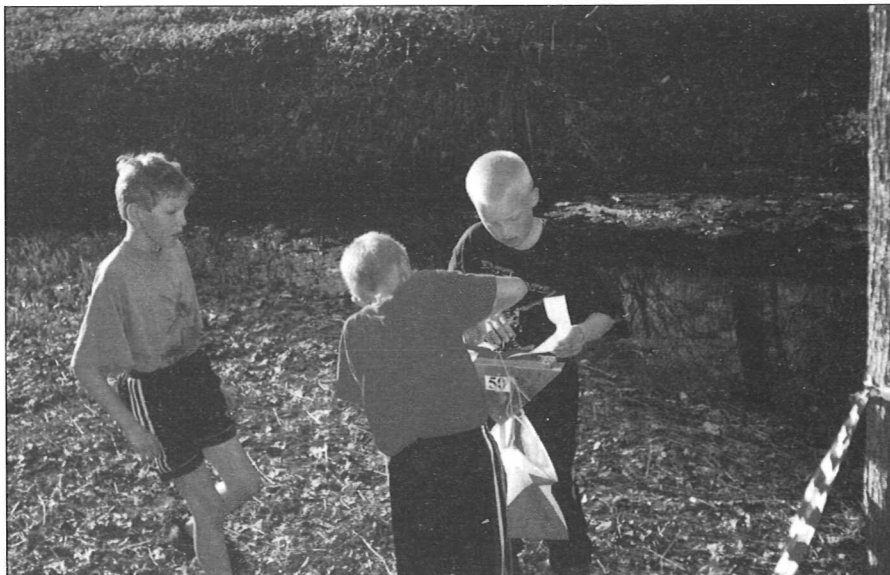

Koos vanaisa Üloga jookseb neljapäevakutel noorim pidev osaleja, nelja-aastane Egert Kaljula. Foto OK Westi arhiivist

VÕISTLUS

Gordon, kes ka muudel võistlustel aktiivselt osalevad. On ka neid, kes ainult kohalikel päevakutel jooksevad – **Jüri Leesmäe**, **Ilmi Nael**, **Tiina Loide**, **Saima Rand**. Õpetaja **Lembi Nõmm** on orienteerumise juurde toonud ka oma pojad – **Andre** ja **Mareki**, neist viimane kuulub praegu Eesti eliitklassi orienteerujate hulka. Kuigi elu on viinud nad Pärnust emale, satuvad nemadki aegajalt Pärnumaa neljapäevakutele.

Paljud käivadki kogu perega. Metsameheametit pidav **Ville Vinkel** on lisaks abikaasa **Kairele** metsa toonud oma lapsed **Katrini**, **Kristiina** ja **Veiko**. Õpetajapaberitega **Margit** ja arvutispetsialist **Sander Blehneri** kõrval on hoogsalt "orienteerujaametit" õppimas kuueaastane poeg **Mattias**, õmblejana **Imbi Kuke** kõrval poeg **Kairo**, kokk **Kaie Kodasma** kõrval tütar **Kerly**. Peaaegu igakord näeme vendi **Ragnar**, **Holger** ja **Vegard Kruuslat** – tublisid koolipoisse, kes tegelevad aktiiv-

Legendikaardile kompostriga märke ja ...edasi!

Foto: Ilme Palu

D8NR võitja **Pauline Mäesalu** ja H6NR võitja **Mattias Blehner**. Foto OK Westi arhiivist

selt ka triatloniga, samuti vendi **Tarmo** ja **Timo Roosi**. Perekonnaklassis jookseb koos vanaisa **Üloga** meie noorim pidev osaleja, nelja-aastane **Egert Kaljula**. Ka allakirjutanu, kes informaatika spetsialistina töötab, käib neljapäevakutel koos kaitsevälasest abikaasa **Indreku** ja tütre **Gerliga**.

Vahest võetakse kaasa sõpru ja töökaaslasi – nii mõnigi pole enne aru saanud, mis sunnib inimest heast peast pori ja risu sees jooksema, kui on ise järele proovinud ja oh imet, see on meeldima hakanud. Nii jõudsid üle kümne aasta tagasi orienteerumise juurde **Olavi Loo**, **Leho Okas** ja **Erkki Penu**. **Mati Pilt** on toonud orienteerumise juurde ametivennad

piirivalvurid. Juba paar aastat viib Pärnu Piirivalvepiirkond kevadeti koos ühe neljapäevakuga läbi oma meistrivõistlused. Ka **Mati** abikaasa **Marika** on staažikas orienteeruja. Nimesid võiks veelgi nimetada.

Meid ei ole väga palju, kuid me Moleme olemas. Iga neljapäevak on sündmus, mis kuulub meie elustiili juurde.

Armas lugeja, kui satud suvel Pärnu kanti, tule Sinagi vaatama, millised on meie metsad neljapäeviti!

Kuhu tulla, vaata järgi aadressilt http://www.parnu.ee/west/Neljapaevaku_d2001.htm

Egert Kaljulale annab Pargituuri auhinna üle sarja looja ja peakorraldaja **Ilme Palu**. Foto OK Westi arhiivist

Võistluskorralduse ajaloost

Arne Kivistik
31. märtsil 2001

Esimene orienteerumisvõistlus Eestis korraldati 19. juunil 1926. aastal Pirital. Selle võitis Julius Tiisfeldt (*võistlustest lähemalt V. Viirsalu artiklist Esimesest orienteerumisjooksust möödub 75 aastat toim.*). Pangem vaid siinkohal (75 aasta möödumise järel!) tähele esimese võistluse taset: 1:21000 kaheväriline topokaart, rada kaardil, start ja finiš lahus, 5-minutilise stardiintervall, sajandikümnendikes ajavõtt, võitja suur kiirus!

Kirjapanekust rinnanumbriteni

60ndate aastate võistlustel toimus enamasti otseregistreerimine. Võistlustel ajakava peaaegu ei tuntud, juhend nimetas ära vaid kirjapaneku lõpu või loosimise kellaja. Et tihedaim osaliste parv saabus alati viimaseil minuteil, hilines loosimine ja stardi protokollide kirjutamine. Seejärel jagati üksahaaval välja rannanumbrid, mis võttis samuti palju aega. Vahel alustasid kohtunikud võistlust alles siis, kui enam mitte midagi muud teha polnud. Starti tuli oodata 1-2 tundi. Rannanumbrite väljaandmine kui tülikas ajaraiskamine lõpetati alles 1983. aasta paiku, kui Soomes nähti ära, kuidas pabernumbreid saab võistlejate jaoks nõõrile riputada.

Eesti meistrivõistlustel tuli stardipaigas asuvas mandaadis ette näidata kehtiv arstiluba (6kuud) ja spordijärk (2 aastat),

mõnel aastal veel VTK (*Valmis tööks ja kaitseks*) pilet. Osavamatel esindajatel oli alati varuks tühje, kuid templiga dokumendiplane, mis raskustesse sattunud mandaadist läbi aitasid.

Eelregistreerimine ja stardi protokollide koostamine enne võistluspäeva hakkas tasapisi juurduma kuuekümnendi lõpul. Enne stardimaksude juurdumist oli eelregistreerimisest vähe tolku – protokoll sai pikk, kohale tuli märksa vähem osavõtjaid, kui end kirjapannuid, start venis tühjade kohtade arvel. Asi võttis jumet 70ndate alguses, kui Suure Auhinna sari ja mitmepäevakud nõudsid stardimaksu – siis bluffimine kadus.

60ndate aastate otseregistreerimise aegu tehti valmis tõenäoliselt vajaminev hulk käsitöökaarte. Vahel tuli neist puudus, siis käis kaart rajal kaks ringi. 1978.a. Türi valiku põnevamad hetked olid mandaadis: kohaletulnuid oli 250, kaarte 200. Tehti filtreeriv mandaat ja 60 inimest jäid välja aegunud arstiloa või spordijärgu tõttu. See oli veel aeg, mil korraldajad ei olnud suure stardimaksu kogumisest huvitatud. Nüüd, turumajanduse, otsustavad asja kopsakad litsentsi- ja stardimaksud. Teretulnud on ka viimasel hetkel topeltraha maksjad.

Stardimoodused

1-minutilise stardiintervalliga **eraldi-start** oli kasutusel palju aastaid. 60ndate aastate väheste võistlusklasside (ja sageli otsimis-KPde) aegu joosti rajal tihti kambas. 2-minuti-vahe juurdus alles 80ndail. Ainult matšidel oli tavavaheks 5 minutit.

Ühisstarti kardeti koostöö ja jälitamise võimaluste tõttu mitu aastat. Esimene ühisstart toimus Reiu valikul 1962 ning Karksi Jüriöö/EMV 1963, nendest saidki ühisstartialad. Samal viisil alustati mitut o-mara- toni 70ndail ja 90ndail aastail. 1972 saatis Tõnu Raid Samblapõllu 5-päevaku sprindi teele samuti ühisstartist. Üllatuslikult tekitas pikem avaetapp noorde männitihnikusse paraja segaduse ja meesteparv hajus. Sama efekti on hiljem korduvalt kasutatud Ilvesteateil.

Viitstardi leiutasid orienteerujad, esmalt kasutati seda Eesti- Leningradi teate II vahetuses 1967 Põlulas. 1969 Kääriku suurjooksul oli see kasutusel viivitusstardi nime all. (Suusakahevõistluse korraldaja Gundersen võttis selle kasutusele aastaid hiljem, reporterid armastavad sel viisil algavat võistlust nimetada tagaajamisvõistluseks.)

Hajutamise mitu meetodit said tuntuks Rootsist 70ndate aastate algul. Eestis prooviti Farsta hajutust EMV teatel Plaanil 1974. Naiste võistlus õnnestus, meeste võistlus tuli valede legendide tõttu korradamisele.

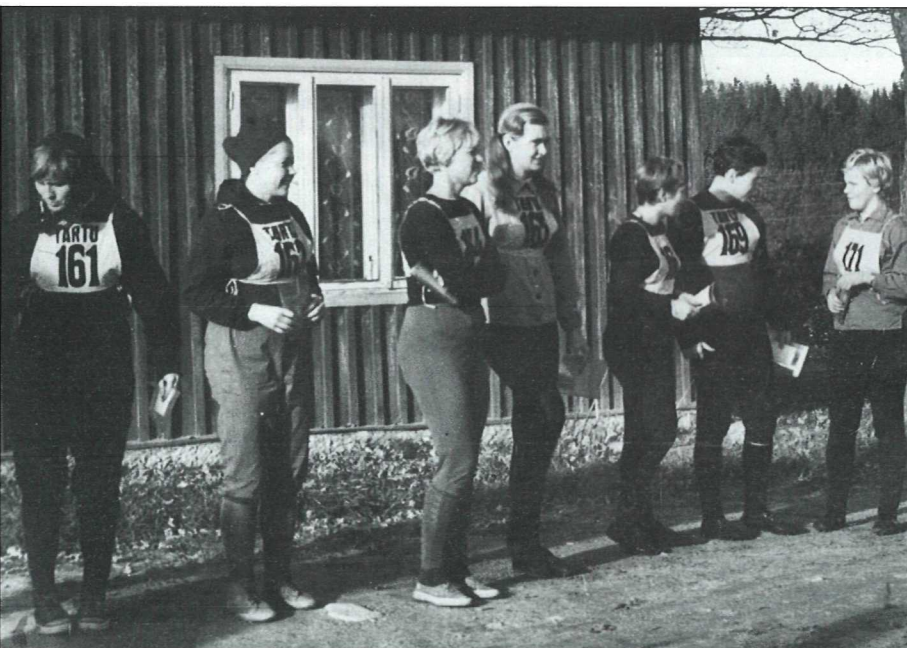
Raja kandmine kaartidele. Eelstart.

70ndate aastate alguseni kandsid võistlejad raja oma kaardile ise oma võistlusaja sees. Seejärel hakkas levima nii raja joonistamine eelstardi ajal kui ka see, et rajameister hakkas ise radu käsitsi kaartidele joonistama. Tasapisi jäi isejoonistamine kasutusele ainult päevakuile. Esimese rajatrükkiseadme valmistas Eestis V. Keerov 80ndate alguseks, OK Ilves hakkas oma teateradu kaartidele trükkima Rootsist soetatud seadmega 1982. aastal.

Valikorienteerumise suurt KPde arvu (üle 120) hakati aluskaartidele kandma enne selle paljundamist juba 60ndate alguses (EMV valikud lõppesid 1979). 90ndate aastate lõpul värvipaljunduse juurdumisel sai uuesti võimalikuks raja (ja legendi) kaardile kandmine enne kaartide paljundamist. Suurvõistlusteks paljundatakse iga raja partii kaarte eraldi, päevakuiks aga ühendamata KPde kogumikuga.

KP-märked

Pärast sõda on meil kasutatud 8 liiki KP-märkeid: kohtuniku allkiri, kellaaeg, templijäljend, parool, KP-tabeli lahtrinumbr, 70ndate lõpust kompostrijalg ja 90ndate lõpust elektronkomposteerimine. Viimane on eriti suur arenguhüpe: kohtuniketa KP-fikseeritakse selle läbimise aeg täpselt. See

Mitmepäevajooks Käärikul 1969. Esimesel päeval alustati ühisstartist. Foto: Vello Viirsalu

AJALUGU

avab unistuste võimalusi etapiaegade ja kogu võistlussoorituse objektiivseks analüüsiks.

Korralduse standardiseerumine, tehnika areng

70ndate alguseks kujunesid o-päevakud rahvaspordinähtuseks. Sadade inimeste teenindamine tekitab vajaduse seda hästi ja ökonoomselt teha. Paljukordse proovimisega kujunesid välja põhimõtted: usaldusväärne kalenderplaan, reklaam ja info, ergutused osavõtjatele ja korraldajatele, standardised korraldusvõtted. Teiseks arengumootoriks said mitmepäevakud, kus sportlike aspektide kõrval omandati organisatoorsed-majanduslikud oskused (finantsid, transport, laager, toitlustamine jmt). 70-80ndate aastate mitmepäevakuile tuli sadu ja tuhan-

Nöörilt leiab oma numברי kergesti. EMV lühirajal 2000. Foto: Harry Veide

deid osavõtjaid Hiiumaalt Vladivastokini.

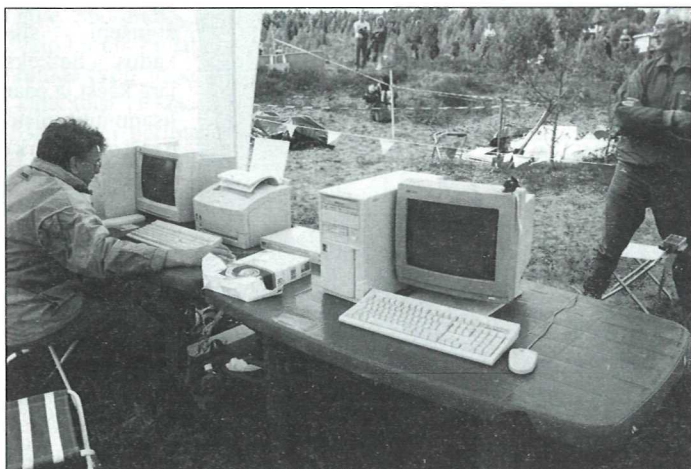
90ndad tõid kaasa võistluskorralduse arvutiseerimise ja infolevitamise Internetis.

Piinlikud lood

Esimesele EMVle 1959.a. Nelijärvele lubas juhend linnadest-rajoonidest piiratud arvu võistkondi, kuna toiduraha summa oli piiratud. Parima aja - kuid mitte meistritiitlit ja medalit - sai väljaspool võistlust ja protokollit rajale l u b a t u d geograafiatundeng Leili Ruto. Ametlikuks Eesti meistriks sai ta alles

Raskeimaks võistluseks võib pidada 1983. aastal Kääriku lähedal Sangaste metsas peetud EMVd. Esimene lõpetaja jõudis finišisse 1 tund ja 52 minutit pärast stardi algust. Meeste rajal 12,36 km/25KP/450m tõusu võitis Tiit Tiivoja (km-aeg 11.09) ja naistest Anne Kiudorv 1.51.19 (rada 6,52/15/250, kmaeg 17.14). raja ja kaardi tegi Tõnu Raid. Inspektor Olavi Kärneri arvamus: *rajad olid nii tehniliselt kui füüsiliselt maksimaalselt rasked. Eelnevatel võistlustel joosti kergemaid parkmet-saradu, nüüd sattusid kokku kõik raskendavad asjaolud: eriti risune mets, suured kõrgustevahed, pikk rada, palju KPsid, raskesti loetav kaart ja suur keskpäevaku-umus.*

Arvamusi: kaart tulnuks trükkida rohelisele paberile, raja katkestanud (75% meestest ja 45% naistest) tulnuks kanda protokollit läbitud KPde arvu järjestuses (!).

Tänapäeval peab võistluse läbiviimiseks tooma metsa palju tehnikat. 4ESTil 2000. Foto: Harry Veide

Teedrajavaid korraldusi:

1959 I EMVNelijärvel
1964 I neljapäevak Tallinnas
1967 I viispäevak Valgast Käärikuni
1973 NL esivõistlused Rõuges, Piusal ja Plaanil
1993 I Balti mere mängud
MK osavõistlused 1995 Haanjas, 1998 Päidla ja 2000 Käärikul

Uusi rakendusi ja nähtusi:

1969 kaartide täpsustamine
1972 ilmusid leppemärkide ja legendite kataloogid
1973 ilmus 14 värvikaarti
1978 loodi esimene orienteerumisklubi (OK lves), komposiitide tootmine (T. Raid),

ehitati stardisignaale andev kell (O. Tomson)
1979 arvutiprotokoll, tablookell (Tartu-79)
1981 ehitati finišimasin (R. Mihkelson)
1984 finišiinfo arvutiprotokollina
1990 hakkas ilmuma Orienteerumisinfo
1991- massiline o-klubide loomine
1992 O-Ringenile pääsemiseks
1992 esimene arvutikaart (Pangodi, EOMap), esimene kaarditrükk Soomes (Kääriku),
1993 kriipsukoodi kasutamine võistlustel (Rakvere OK)
1994 hakkas ilmuma ajaleht Orienteeruja
1995 kaartide värvipalundamine, legendivormistuse arvutil, algas projekt 100 koolikaarti
90. te võistluskorralduse kandumine
II pool Interneti (info, kirjapanek, ülekanded, stardiprotokollid, tulemused)
1995 EOLi kodulehekülge Internetis, sellele

järgnes klubide kodulehekülgede loomine,
1996 elektronkomposiitide proovimine
1998 etapiaegade analüüs internetis, Interneti võistluskeskus ehk IVK (T. Klaar)
2000 ajaleht Orienteeruja muutus ajakirjaks, Tallinna neljapäevakul esimene Slga treeningrada, IVK sai pangalingi ja korraldajapoolse administreerimise võimaluse, Võistlus 2K -programm individuaalsete o-võistluste haldamiseks, uus andmebaasil EOLi kodulehekülge, online võistluskalender EOLi koduleheküljel
2001 SPORTidendi ametlik kasutuselevõtt, SI-koolitus, Teade 2K - teatevõistluste programm

Juubeliüritus Pikajärvel

Olavi Kärner

Nelikümmend aastat tagasi said Porkunis alguse Baltimaade kolmikkohtumised o-jooksus. Neis kohtumistes on olnud pause ja ka nime on vahetatud: Balti matõist Balti MV-ks. Aastast 1978 on kohtumine teoks saanud igal aastal. Seekordne oli kokku 31. ning Balti MV nime all 12. Eestis pole seda võistlust vist kunagi peetud aasta tähtsamaks, naabrite nahutamise missiooniks. Algusaastatel said peatähelepanu üleliidulised võistlused, nüüd korjavad selle MM ja MK. Kuid suurele koondisele on BM siiski ainus koht, kus saab oma vabariigi eest võistelda.

Kaks kuud enne MMi peetud jooksud andsid teatava ülevaate kolme maa parimate hetkeseisust Tampere teekonnal. Maastik oli küll Soomes oodatavast palju erinev ja see oli pettumus ka neile, kes lootsid pääseda mõnele Lõuna-Eesti tippmaastikest. Paljudele tundus sellise platsi valik BM alahindamisena. Et tegemist on sisuliselt Põhjamaade MV järel maailmas tugevuselt teiste regionaalsete meistrivõistlustega, siis on korraldajate sellist valikut raske põhjendada.

Rajad kasutasid maastiku täielikult. RH21 rajal olid tehniliselt raskemad lühilõigud kenasti vaheldumisi poollagedate ummisjooksu juppidega, sundides tempot vahetama. Valitud pika etapi mõte oli siiski küsitav. Eliitmehed ei vaata ju kõrvale, kui otse saab riskivabalt kupatada. Ka siis kui otsejooks on raskemini joostaval maastikul - nõrgemad jäävad maha ikka. Etapisuunaline elektriliin andis võimaluse ca 2 km o-vabalt edeneda ja seda võimalust kasutas enamus. Etapil võis olla ka teoreetiliselt kiirem tee, aga sihijooksu pakkumine mõjus liiga jõuliselt. (Midagi

analoogilist toimus mullu Jukola jooksu avaetapil, kus rajameistri täpselt planeeritud ja kontrollijooksjatega testitud lõigud läbiti võistlustel ikka kõige otsemat teed üle kõrgeima mäe).

Eesti koondis oli väljas täies koosseisus. Vabariigi esindamine on jälle au sisse tõusmas. Esmakordselt esines Eesti värvides Rootsi o-haridusega Tina Olm. See on kindlasti hea märk meie o-sporti elujõu seisukohalt. Samal ajal kui mitmed siinsed sporditähed ei pea Eestis oma alaga tegelemist võimalikuks, leidub sealpool neidki kes meie o-koondisest huvitatud.

saavutus. Ennem oldi paaril korral viieni jõutud.

MM kohti on igale rajale neli, meil on nüüd 7 usinalt harjutavat naist, kel kõigil sama soov - olla Tampere stardijoonel. Kuidagi ei suuda meenutada, kas meil on kunagi olnud naiste teatekoondisse nii tihedat trügimist. Kindlasti mitte viimasel kümnendil ja see seab EOLi juhtkonna kõigi aegade raskeima valiku ette, samas kindlustab o-huvilisele spordisõbrale huvitava suve.

Meeste rajal olid eestlased küll kogu Maja liidrite hulgas, jäid aga kõigi aegade tihedaimas medalikonkurentsis ikka

kuivale. Rene Ottesson juhtis pea tund aega, kuni pika etapi alguseni, siis kadus hetkeks järg käest ja paar lisaminutit viisid esikolmikust välja. Olle Kärneril läks mitmel etapil rabelemise tõttu kaduma oma kolm minutit ning tal tuli leppida alati nukrat nooti sisaldava 4. kohaga vaid 40 sekundise kaotusega neljanda meistritiitli noppinud Leedu o-profile Edgars Voverisele.

Tampere pilet tuli siiski soliidse ajavahega. Rene Ottesson oli viies, Tarvo Avaste 9. ning Erik Aibast 11. Et Rene on Tampere sõidust loobunud, said mõlemad viimati mainitud ka tavaraja stardikoha MMi. Medalita jäämisele vaatamata tuleb tunda headmeelt, et meie meeskonna omavahe-line konkurents on selle talvega märgatavalt tihenend. Seda tõendab 9 mehe mahtumine 20 parema hulka.

Noorteklasside kaal kogu ürituses on 1999. aastast alates suur. Balti meistriks pürgivad eraldi 16-, 18- ja 20-aastased. Spordikoolide o-osakondade kasvandikega laiemalt varustatud Läti ja Leedu noorteklassides ikka enamuse koort riisunud. Meiepoolded auhinnaasaajad on reeglina teise põlve orienteerujad, kes vane-

Naiste parimad individuaalrajal: Vilma Rudzenskaite, Elo Saue ja Tina Olm-Junegard.

Foto Tiit Tali

Naiskond on meil viimased aastad olnud täiskasvanute koondise tugevam pool ja oli seda ka Pikajärvel. Jooksust kujunes Eesti-Leedu matš, sest lätlastel valitseb hetkel tugev naiste pöud praegu.

Elo Saue sai soise maastiku kohta väga hea aja (7.20 min/km) ja kordas mulust esikohta 11-sekundilise eduga parima leedulanna ees. Ta on nüüd eestlastest kolmas naine (Maret Hiisi ja Ede Ümariku järel), kel nendelt võistlustel kaks individuaalvõitu. Tina Olm kohanes Eesti võp-sikutega kiiresti ja teenis pronksi minutilise kaotusega Elolle. Viidendana oli finišis ja sai meie kolmandana otsepileti Tampere MM tavaraja stardiprotokolli Maret Vaher. Esikümnesse mahtus seekord tervelt kuus Eesti naist ja see on puhtalt viimase 25 aasta (ehk kaasaegse orienteerumise) parim

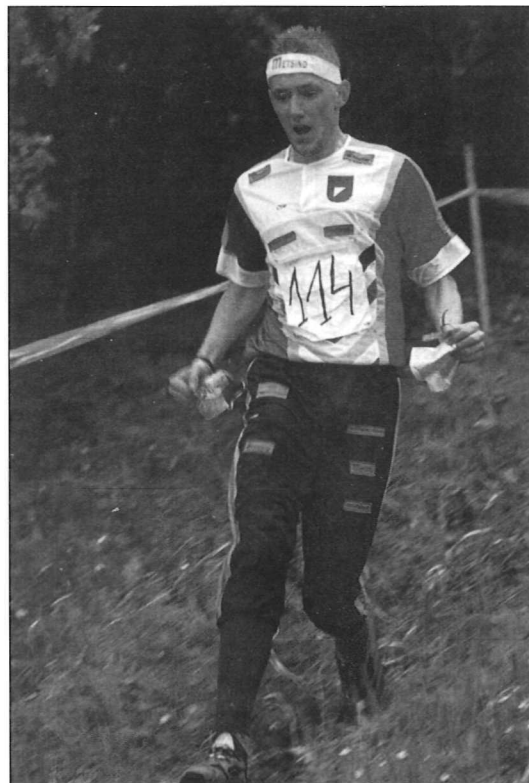
Just nii nagu nädal hiljem EMV lühirajal (fotol), tuli ka Balti MV Elo Saue metsast välja verisena. Ometi ei peatanud see tema head hoogu. Foto: Harry Veide

mate antud õpetuse najal tehniliselt paremini koolitatud. Noorte endi tuleviku seisukohalt on põhjalikum o-tehniline haridus heaks eelduseks edaspidisele arengule. Spordikoolides saavutatakse tavaliselt vaid kiirem füüsiline areng. Mullusega võrreldes (võit ja kolmas koht) saime kodus kaks teist ja kaks kolmandat kohta lisaks. Baltikumi parimate tasemel ollakse kahes klassis. H20 jõudis Tarmo Siimsaare teiseks ja Tarvo Klaasimäe kolmandaks ning H16 klassis töid torede kaksivõidu Sander Vaher ja Riho Taba. Liis Johanson kolmas koht D18 klassis ja Eveli Saue pronks D20s jäid seekord neidude ainsateks medaliteks. Poisid ongi selles konkurents naabritega võrreldes kiiremini arenenud. Kui 1999 ei pääsetud kolme klassi peale kordagi esimese 6 sekka, siis mullu oli neid kordi 5 ja tänava 7 kuue medali juures. Eks noorteklassides omab ka kodumaastik suuremat tähtsust kui põhiklassides.

Avapäeval sai Leedu neli ja Eesti ning Läti kumbki kaks esikohta. Teatejooksudes see jaotus säilitati. Põhiklassides puudusid meil oma esimese päeva kiireimad. Elol oli põhjuseks avapäeval saadud silmavigastus, Ollel aga halastamatus tempos lähenev bakalaureusetöö esitamise tähtaeg TÜs. Naiskonnalt oodatud teatevõit ei jäänud saamata. Nii Eesti kui Leedu poolt püüsid kaks naiskonda esikoha konkurents veel kolmanda vahetuse esimeses pooles. Siis läks Külli Kaljus oma teed ja vormistas Maret Vaheri ning Tina Olmi alustatu esikohaks. E2 (Viivi-Anne Soots, Anu Annus ja Kirti Rebane) jäi napilt neljandaks. Eesti esindusmeeskonda tabas ebaõnn teist aastat järjest. Eelmisel aastal komistati vale KP otsa, seekord polnud Rene Ottesson avapäevast piisavalt kosunud ja jäi kohe esimese vahetuses "graafikust" üle 12 minuti maha. Tarvo Avaste ja Erik Aibasti korraldud sooritusid suutsid lõpuks välja joosta viienda koha.

Esimeses teatevahetuses teisena vahetanud E2 (Erkki Aadli, Alar Abram, Mati Tiit) oli finišis neljandana. Leedu 1, kuhu kuulusid kolm meest 1999 MM'l kuuenda koha saanud nelikust juhtis algusest lõpuni.

Noorteklassidest oli Eesti jaoks konkurentsitu parim H20 (Tarvo Klaasimäe, Tõnis Erm ja Tarmo Siimsaare) kes juhtis kogu raja ja võitis 12-minutilise ülekaaluga. H16 pidi loovutama võidu Lätile nende viimase vahetuse paremuse tõttu. H18 klassis jäi meie meeskond tihedas võistluses kolmandaks. Tüdrukute jooksud läksid kõik sama skeemi järgi — meie noored on ebastabiilsemad ja keegi teeb ikka suurema vea kui lõunanaabrid. Kõik kolm jäid kindlalt kolmandaks. Team-2003 vedajatel on tööd kuhjaga, et naabrite edumaad vähenada.

Olle Kärner sai väga tihedas lõpuprotokollis lõpuks meie meestest parimana neljanda koha. (Pilt on tehtud Tallinna MV 2001.) Foto: Harry Veide

Kokkuvõttes said leedulased kaheksa ning Läti ja Eesti kumbki neli esikohta. Mullu Lätis joosti juunioride teade koos täiskasvanutega, muidu oli esikohtade jaotus ligilähedane tänavusele.

Oma suurenevat sisemist konkurentsi arvestades loodame järgmistel kordadel medaleid rohkem korjata.

H16 pidi loovutama võidu Lätile nende viimase vahetuse paremuse tõttu. Eelmisel päeval olid aga Sander Vaher ja Riho Taba võtnud kaksivõidu. Kolmas poiss Eesti hõbedases võistkonnas on Markus Puusepp. Foto: Maret Vaher

MÖÖDA EESTIMAAD

Ei saa üle Emajõeest!

Vello Viirsalu

Nõos 1. juunil 2001

Aastate eest oli meie sõpruskonnal kombeks retkelda kas jalgsi või jalgrattal mööda Lõuna-Eesti huvipakkumaid paiku. Läti piiril asuv Misso ja Jüri Jagomägi kodumaja oli noil kaugeil aegadel paljude meie retkede algus- ja lõpp-punktiks. Kavas oli isegi meile suurt huvi pakkunud, kuid ainult plaaniks jäänud matk 24 tunniga Tartust Misso.

Üheks eksootilisemaks kujunes seevastu jalgsimatik Järveljalt üle Emajõe Varnjasse 1968. aasta kevadel. Toda seiklust — kolmandik sajandit tagasi tehtud ekstreemset retke — meenutasime alles äsja koos Uku Alakivi ja Henn Holloga, noorusaastail tihti orienteerumisradadelgi jooksnud loodushuviliste sõpradega. Meenusid asjaolud, läbitud paigad, meeoleolud ja lõhnad ... Tookord sõitsime paar nädalat enne jaanipäeva Järveljale, üliõpilaste looduskaitseringi traditsioonilisele lõpulõkkele. Laupäeva õõ veetsime juttu puhudes lõkke ääres Leegu järve kaldal ning kui suurem osa lõkkelisi suundus tagasi Järveljale, võtsime meie kursi läbi Emajõe Suursoo põhjasuunas. Heas usus laevaga Praagalt pühapäeva õhtuks Tartusse jõuda. Läks aga teisiti.

Siin see mälestus on — nii nagu meile meenus kevadel 2001, sest tol korral pilte ega ülestähendusi me kahjuks ei teinud. Käime mõttes uuesti läbi tookordse retke: Järvelja - Ahunapalu - Apnassaare - Leegu - Kallijõesuu - Praaga - Liivanina - Varnja.

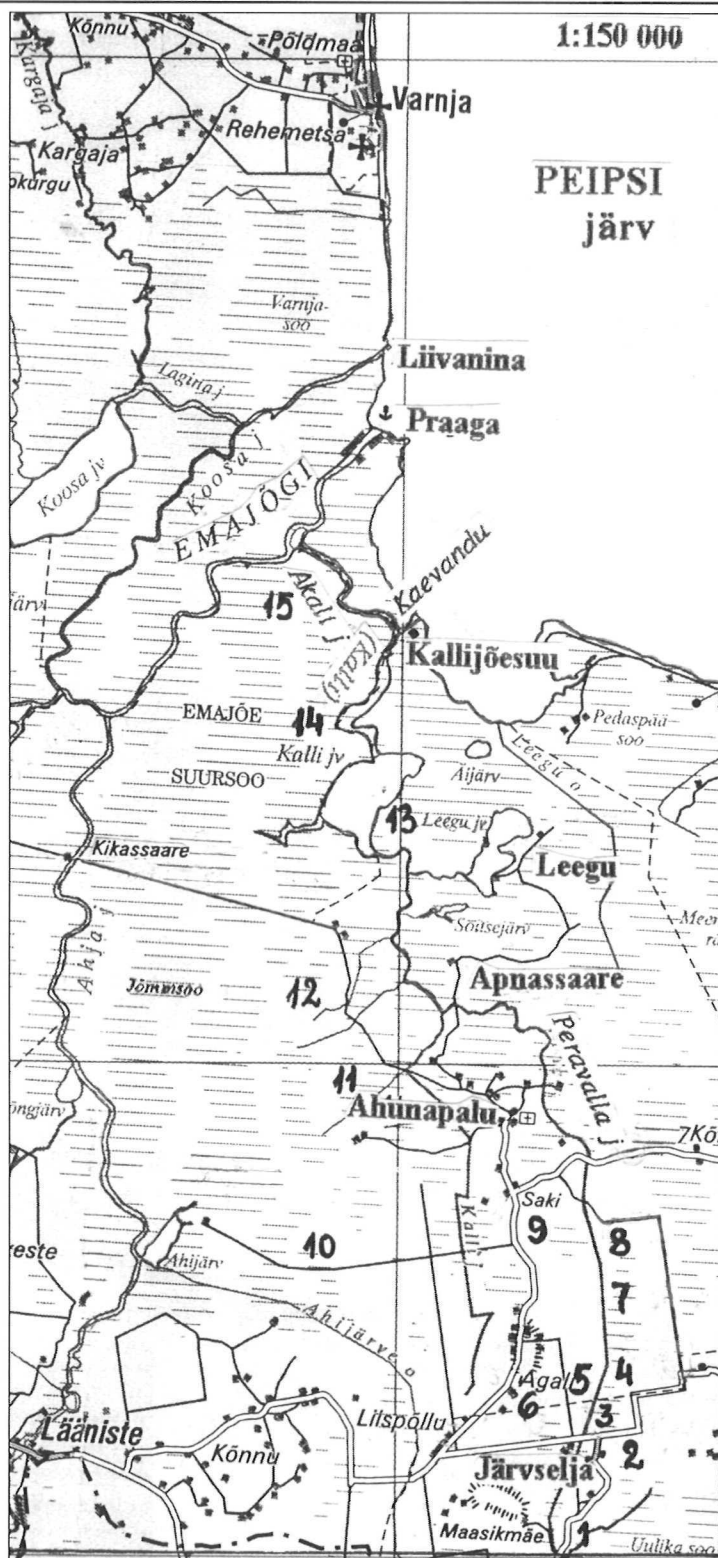
Järvelja.

Sellise nime all tuntakse tänapäeval kunagist Kastre-Peravald, kus praegu on põllumajandusülikooli Järvelja õppe-katsemetsamajand.

Linnadest ja suurematest asulatest eemal laius Peravald (oli olemas ka Eesvald) Ahja jõe ja Peipsi vahel — suur ja metsik

loodusmaastik. Sõnast *peramine* = kaugem, väheasustatud tagamaa. Üksildane, väheste peredega, raskesti ligipääsetav, suurte laante ja halvastiläbitavate soodega, saladuslike sookollide ja metsavaimude elupaik — selline oligi Kastre mõisa tagamaa. Tsaariajal lasi Kastre mõisnik ehitada sinna pärakolkasse Selgjärve kaldale jahilossi, millest hiljem (1921) sai ülikooli Kastre-Peravalla õppemetskonna keskus. Idee asutada sinna õppemetskond — võrsus kahest eeldusest, et see paik on eriliselt sobilik õppetöoks. Ühelt poolt — seal oli säilinud õppimiseks vajalikud suured põlismetsad paljude puuliikidega, sest ligipääs metsadele oli varem raskendatud. Teiselt poolt — tudengitele hea koht õppetöoks, sest pikk vahemaa eraldas linnast ja muudest ahvatlustest. Kohale sai siis sõita vaid laevaga piki Emajõe ja Ahja jõe pidi üles, viimane ots Läänistest tuli minna jalgsi.

Meie mälestustes seostub Järvelja eelkõige sääseparvedega. Sääskedest hoolimata käisime tol korral koos praktiliselt olnud EPA metsameestega läbi ümbruskonna. Dendraariumi rohkem kui 300 võõrpuuliigiga, kust enne Teist maailmasõda oli paljude eestlaste aedadesse müüdnud võõrpuuliikide istikuid. Manasime silme ette XIX sajandi lõpu ja XX sajandi esimese poole, mil siit, hiiglaslike laante rüpest saadeti palgiarved teele — alul mööda parvetuskanalaid Ahja jõkke, sealt edasi juba lotjadega Tartusse. Suurte metsade keskel olid ka mõisa miiliahjud, kus veel 1920ndail aastail metsandustudengid õppisid tõrva ajama. Imetlesime Järvelja puuhiiglas, mida mujal naljalt ei näe — kuused küünivad 45, männid 40 ja kased 36 meetri kõrguseni! Kuulus sajanditevanune Kuningamänd, tõesti kuningas

Numbritega tähistatud kohad kaardil: 1. Mudasilla, 2. Riiumetsa, 3. Kuningamänd, 4. Ürgmetsakvartal, 5. Eesti kõrgeimad kuused, 6. Taropedaja, 7. Ravvasilma, 8. Kahetammi, 9. Kanajala, 10. Kuuksaare, 11. Oravapera, 12. Põdranina, 13. Kalli kõrts, 14. Rebassaare, 15. Alkali muinasasula
Kaart: AS Regio, täiendused Vello Viirsalu

liigikaaslaste seas — läbimõõt üle meetri, rinnasümbermõõt (1,3 m kõrguselt mõõdetuna) 3,3 meetrit, 33 meetrit kõrge — krokodillinahka meenutava ja sügavate vagudega krobelse

korraga vana hong, nagu ta kohta öeldakse. Arvatavasti kaks autokoormatäit puitu. Ja muidugi ürgmetsakvartal, kus inimtegevusest ja tootmisest loobuti juba 1923. aastal, kõik

MÖÖDA EESTIMAAD

püsib nii nagu loodus ise korraldab. Inimestele suletud maastik. Suurte eluspuude kõrval palju kuivanuid, mahalangenuid, kõdunevaid. Ürgmetsa põlispuude tüved on sammaldunud, okstelt ripub sambalart, metsas on hämar ja niiske, alusmetsas palju sõnajalgu.

Ning Peravalla nimed — need on siin ka isearalikud. Säaskoja, Kõrgekuuse, Mudasilla, Kuuksaare, Kahetammi, Põdranina, Oravapera, Kanajala, Taropedaja, Ravvasilma (sooraud!). Või Riiumetsa hea männimets, alatine Kastre ja Meeksi mõisnike tüliõun, sest täpsed piirid polnud siin kaua aega paigas. Siinsed ühendused on sajandivanused — põlisrahvas pidas omavahel ühendust nii vee- kui maateed mööda. Jõgedel, järvedel, kanalitel sõideti paatidega. Maateid mööda käidi jalgsi või sõideti hobustega, need vonklesid pikki seljandikke, lodukohtades haokubud.

Ahunapalu

Ahunapalu oli paik, kuhu XX sajandi algupoolel pääses Kastre mõisast otse — alul üle Ahja jõe Kikassaare parvega ning siis läbi suure soo tookordset teed mööda. Praegu seda võimalust enam pole. Nüüd pääseb siia lõuna poolt Järveljalt mööda korralikku sõidetavat teed. Siit edasi enam autoga ei pääsenud, siin lõppes kõrgem maa ja algas soostik.

Ahunapalu oli tüüpiline suurest maailmast unustatud väikeasula, kus omal ajal paiknes elujõuline kool, seal olid enne Teist maailmasõda oma seltsid ja käis vilgas seltsielu, peeti palju pidusid. Väike korras surnuaed, millele andsid omapära kõrged kadakad ja suured männid. Meie sealkäigu ajal olid säilinud veel pikad taluhooned, kus elumajaga ühe katuse all paiknesid kõiksugu muud ruumid, mis mujal asuvad kõrvalhoonetes. Praeguseks on jõudmas väljasuremise äärel.

Meiega kaasas olnud ringi teaduslik juhendaja Jaan Eilart ei jätnud võimalust kasutamata, et meile jälle tutvustada Eesti kultuurilugu. Ahunapalus elas ja õpetas lapsi aastatel 1907 - 1910

noor koolmeister Henrik Visnapuu. Võttis koolis kasutusele uued raamatud, vahetanud juba teisest klassist alates senise krihvi-tahvli sule ja pliiaitsi vastu. Õpetas lastele laulumänge. Elas otse klassi kõrval poissmehe-elu, tema kõõgis käisid lapsed soojendamas kaasavõetud kapsa- või kartulipudrukibu. Esimene luuletus ilmus trükis 1908. Tema loodusuuletustes on märgata Peravalla otsatute põlislaante mõju. *Poeside kuningas* on hiljem sageli meenutanud seal-seid talviseid tähistavaid uisuretki jõesoonikute ja parvetuskanalite jää läbi härmas põlismetsade.

Apnassaare ja Leegu

Ahunapalust põhja poole muutus maa järjest madalamaks — siit algas Emajõe Suursoo ulatuslike soomassiivide ala. Siinset maastikku iseloomustas peale ulatuslike soode veel soosaarte rohkus — Emajõe Suursoo soostikus on selliseid 80 ringis. Edasi pääsesime üksnes mööda väikesi radasid, Ahunapalu ja Apnassaare vahelise Peravalla jõe ületasime kipakat purret mööda. Siin nägime ka kahte ilmatusuurt põtra. Esimene suurem soosaar oligi Apnassaare. Muljet avaldasid siinsed hiiglaslikud tammed, mõni oli rinnasümberrõõduga ligi 3 meetrit. Ka teistel soosaartel on palju tammi kasvamas — jäänukeid kaugetil aegadel Eestis mühanud suurtest tammemetsadest pole veel maha raiutud. Tuhendeid tammesid on praegugi peale kasvamas (Apnassaarel öeldakse hektari kohta ligi 4000 alla-kahe-meetri-kõrgust noort tamme).

Ühel paljudest soosaartest kasvab ka Kotkapesamänd — rohkem kui 400-aastane ja ligi

kolmemeetrise ümbermõõduga vana pedajas. Selle otsas on sajandivanune merikotka pesa, kus praegugi kotkas pesitseb. Ka meie nägime Suursoo soostikus kotkaid hõljumas.

Soosaarel Leegu järve kaldal on alati peetud looduskaitseringi traditsioonilist lõpulõket. Nii ka tol korral, kui jagati lõpetajatele mälestusmedaleid, peeti suvi-

Uku Alakivi, legendaarsest retkest osavõtja, tegi oma esimese orienteerumisstardi 2. novembril 1958 (meeskonnas jooksid Madis Aruja, Ilmar Kask, Rein Leet ning Andres Tarand), võistles Jüriöö-jooksul 1960 ja 1961. Foto on tehtud 1967.a Ahjal Foto V. Viirsalu erakogust

seid plaane, jäeti ringikaaslastega hüvasti. Öö otsa juteldi, keedeti tõrv-mustast Leegu järve veest vaarikateed või kohvi, söödi kaasatoodud võileibu, hommikul mindi Järvelja tagasi.

Meie matkaplaanid ja varustus

Meie olime aga otsustanud edasi minna läbi Peipsi-äärse soo Praagale välja. Hommikul olid Leegu järve äärest minejateks Uku Alakivi, Henn Hollo, Anu Muuga (Hollo) ja siinkirjutaja. Kas viimasel hetkel meiega keegi veel liitus, ei mäleta.

Alati kandsime kaasas vaheda teraga matkahirvest, väikest keedunõud, kus oma retkedel olime teed või kohvi vaaritanud, ning võileibasid. Väikeses seljakotis jagus alati ruumi tikkudele, kuivadele sokkidele

ja dressipluusile. Jalanõudeks Läti päritolu roomikitalaga matkasaapad, mis tavalistes oludes vett läbi ei lasknud. Kapuutsiga tuulepluus kaitses piisavalt vihma ja tuule eest.

Kaardist oli meil tol korral kaasas vaid ennesõjaaegse *Kas tunned maad* rahvakaardi (1:200 000) kehvake fotokoopia. Kompassi polnud, sest läänekaarde pidi jääma Akali (Kalli) jõgi ja Kalli järv, idas jäi ette Peipsi. Tee peale jäi ka väike ümar Munajärv (mõni kaart nimetab seda ka Äijärveks). Äraeksimist me ei kartnud.

Kallijõesuu

Peipsi ääres astusime algul mööda tundrataolist suurematalist soomaastikku, vesi lirtsus jalge all ja saapa sees. Päike kütis soo järjest kuumemaks, magamata öö andis tunda ning uni hakkas vaevama. Seetõttu vahepealsest paarist tunnist erilisi mälestusi polegi.

Küll aga on eredalt mälu sööbinud hetk, kui paremal sinetas endiselt Peipsi ja vasakul oli Akali jõgi, aga risti meie ette ilmus lai veeväli! Jõgi, mida me kaardilt polnud suutnud välja lugeda! Nüüd küll teame, et see on Kaevandu, mis rajati selleks, et lodjad ka suure tuulega pääseksid vabalt Peipsilt Emajõkke. Seega lõikasid Emajõgi, Akali jõgi, Kaevandu ja Peipsi järv soost nelinurkse saare välja, kus asus ka meie sihtkoht Praaga. Meie olime aga keset inimtühja maad, kaugel lõunas soode taga Järvelja ja bussiihendus Tartuga, ees laia jõe taga Praaga ja oodatav laev! Ei saa edasi ega tagasi.

Keset sood, otse jõe kaldal kõrgema künka otsas losutas üksik mahajäetud maja, selle kõrval viljapuuad ja käimla. Kaardi pealt lugesime välja, et siin Peipsi ääres peaks olema ennesõjaaegne Kallijõesuu piirivalvekordon, mis oli oma tektiga varjutanud ära ka meile õnnetu Kaevandu jõe. Egas midagi, edasi pidi saama! Tõstisime peldiku ukse hingedelt, kangutasime lahti mõned palgid ja naelad, lõime kokku kahte inimest kandva parve, leidsime ka toika.

Tina Olm-Junegard – uus täht Eesti o-taevas!?

Sixten Sild

Kindlasti tuli paljudel Eesti orienteerujatel üllatuda kui Balti meistrivõistlustel oli Eesti koondise nimekirjas keegi Tina Olm-Junegard. Ja vähe sellest, et see nimi tundmatu oli – Tina tuli, nägi ja võitis Balti MV-I kolmanda koha! Sealjuures oli ta Eesti koondise seas paremuselt teine ning tagas sellega endale koha Eesti koondises MM-i tavarajal.

Kes siis on see saladusliku komeedina meie meie O-taevasse tõusnud Tina?

Orienteeruja otsustas asjasse selgust tuua.

Kuidas tulid sinu ellu orienteerumine ja sport üldse?

Mu ema oli murdmaasuusataja ja isa kergejõustiklane (põhiala 800 m, oli Värmlandi maakonna parim). Nad olid teinud tutvust ka orienteerumisega enne kui meie, nende lapsed, sündisime. Pärast laste sündi lõpetasid nad oma aktiivse sportlaskarjääri. Kui mu vanem vend oli 10 aastane, üritasid vanemad panna teda orienteerumise algkursusele, kuid talle meeldis rohkem metsas onne ehitada ja isa-ema hakkasid arvama, et lastest ilmselt orienteerujaid ei saa. Siis läks aga minu parim sõber orienteerumise algkursusele ja mina tahtsin kangesti teha sedasama mida temagi, ehkki ma ei teadnud, misasi see orienteerumine on. Olime siis 10 aastased. Lugu lõppes sellega, et läbisin algajate kursused, võitsin kohe oma esimesel võistlusel ning edestas seal oma parimat sõpra, kes seepeale orienteerumise maha jättis... Kuid mina olin n.ö. saatanaile sõrme andnud – võitmine oli imetore tunne! Olin alguses tegelikult orienteerumistehniliselt üsna kehvakene, kuid võisin kiiresti joosta ja seetõttu võitsin kui tegemist oli lihtsa rajaga. Võistlesin tihti ka maastikujooksudel.

12-aastaselt hakkasin märgatavalt paremini kaardist aru saama ja olin saanud oma vanuseklassis arvestatavaks tegijaks. 13. eluaastast alates olen kogu aeg

olnud oma vanuseklassis Rootsi paremikus.

Teised spordialad, milles olen võistelnud on slaalom ja korvpall. Slaalomiga jätsin hüvasti 13-aastaselt, kui põlvedesse valu lõi. Korvpalli soovust mängisin üsna kõrgel tasemel Sandvikeni orienteerumiskümnäsuümisse astumiseni välja. Siis tegin valiku korvpalli ja orienteerumiskümnäsuumi vahel. Harrastanud olen ka murdmaasuusatamist ja kergejõustikku (60 m ja 1000 m jooks, kaugushüpe), kuid võistelnud vaid kooli tasemel.

Kus oled üles kasvanud ja õppinud?

Sündisin Göteborgis, kus elasime minu 4 eluaastani. Seejärel kasvasin üles Smedjebacken'is, mis on 13 000 elanikuga asula Dalarna maakonna lõunaosas kesk-Rootsis. Seal lõpetasin põhikooli, siis õppisin Sandvikeni orienteerumiskümnäsuumis ja seejärel 4 aastat Bosön'i spordikõrgkoolis Lidingös (saar Stockholmi põhjaosas). Õppisin seal 2 aastat treeneriks ja seejärel tervishoiu konsulendiks. Sel ajal vahetasin klubi Ludvika OK-st (praegu VB OL) Lidingö IFK-sse.

Seal kohtasin Johnny't ja me kolisime lõuna-Stockholmi. Töötasin algul 1,5 aastat huvijuhina ühes vaba-aja keskuses ning seejärel 3 aastat Strängnäs'i orienteerumiskümnäsuumis. Seejärel käisin täienduskursustel ja olin 1 aasta emaduspuhkusel. Hiljem

Balti MVtel: esimest korda Eesti koondises. Foto: Tiit Tali

Lühiankeet

Nimi: Tina Olm-Junegard

Sünninud: 23.01.1970

Perekond: abikaasa Johnny, tütar Frida (4-a.) ja poeg Axel (9 kuud)

Elukoht: Stockholm

Silmapaistvamad O-saavutused:

- Juunioride MM: 7.koht
- Rootsi juunioride MV: õine-1.koht; tavarada ja teade – 2.koht
- Rootsi juunioride koondise liige 1987-1990
- O-Ringen: 3.koht klassis D20E; 8.koht klaasis D21E
- Rootsi MV: õine-3.koht (1995), pikk rada – 3.koht 1998
- Rootsi koondise katsevõistlused: 1996.aastal kohad 15, 8, 7, 5, 3; 1997.a.kohad 14 ja 7; 1999 – 8. koht
- 10-mila: võistkondlik 2.koht 1999
- Euromeeting 1996: 6.koht

ORIENTEERUJA INTERVJU

õppisin õpetajate kursustel, et saada matemaatikaõpetajaks. Käesoleva aasta septembris, peale teise emaduspuhkuse lõppu, jätkan õpinguid.

Milline on sinu side Eestiga ja eestlusega?

Olen üles kasvanud rootsi keele kui emakeelega. Mu isa Madis Olm on sündinud Eestis ja tuli Rootsi sülelapsena 1942. aastal. Mu ema on rootslanna. Isa ei uskunud, et ta kunagi Eestisse tagasi pöördub ja pidas seepärast keele õpetamist meile mõttetuks ajaraiskamiseks. Olen siiski õppinud eesti keelt õppesemestri vältel kui olin 12-aastane, kuid sellest ei ole enam kuigi palju meeles. Isa rääkis eesti keelt kodus oma ema ja isaga, kuid meie rääkisime nendega rootsi keeles. Mu isapoolne vanaisa on elus ja hea tervise juures. Tal on väga hea meel, et saan võistelda Eesti koondises ja oli minu sponsoriks katsevõistlustest osalemisel.

Kuidas oled oma elus lahendanud probleemi aja jagamisel pere, töö ja orienteerumise vahel?

Kuna õpin suure osa ajast kodus, siis saan oma treeninguid üsna edukalt planeerida. Kui treenin õhtuti, siis on lastega mu abikaasa ning mõnikord abistame klubiliikmetega üksteist laste hoidmisel. Mu mehevanemad on pensionärid ja aitavad ka tihti peale kui tahan päevasel ajal treenida. Tihti peale ei olgi probleem ajas, vaid füüsilises suutlikkuses treenida pärast lastega veedetud päeva. Mõnikord on vaevanud vähene uneaeg, kuid see on nüüd tublisti vähenenud pärast seda kui Axel enam öösiti süüa ei vaja. Minu jaoks on tähtis leida aega lastega suhtlemiseks ja mõnigi kord olen eelistanud seda treeningule. Kuna nad lähevad magama tavaliselt kella 20 ajal, siis jõuan halvimal juhul treenida veel pärast seda, kuid reeglina olen selleks kellaajaks siiski juba jõudnud nii lastega tegeleda kui ka trennis käia. Tähtis on oma aega korralikult planeerida, siis saab kõigega hakkama. Ma ei vaata viimasel ajal enam kuigi palju televiisorit... On hea, kui pere liikmetel on ühised huvid – Johnny on ka orienteeruja ning seetõttu suhtleme ka võistlustel käies.

Kui suure osa sinu treeningust moodustab jooks

kaardiga maastikul.

Treenin 6 korda nädalas ja tavaliselt on sellest 3 korda jooks maastikul kaardiga käes (mitte puhas tehnikatreening). Võistlushooajal ei tee ma tehnikatreeninguid, sest siis võistlen ma kaks korda nädalas.

Millist maastikutüüpi valda-da sa orienteerujana kõige paremini?

Varem oli selleks Dalarna mägine maastikutüüp, kus olin üles kasvanud, kuid nüüd on selleks pigem Stockholmi-Sörmlandi maastikud, kus on palju detaile, künkaid ja soid.

Kui paljudes riikides oled orienteerunud?

Need riigid on olnud Rootsi, Norra, Soome, Taani, Eesti, Venemaa, Saksamaa (nii endine ida- kui ka lääne-), Tšehhi, Rumeenia, Ungari, Poola, Prantsusmaa, Austria, Šveits, Belgia, Hispaania, Inglismaa, Šotimaa ja Itaalia.

Milliste tulemuste üle oma karjääris oled sa eriti uhke ja milline on olnud suurim pettumus?

Kõige enam uhkust tunnen Rootsi juunioride MV-medalite üle ning kohtade üle Juunioride MM-il, Euromeetingul ning 1996. aasta koondise katsevõistlustel.

Suurimaks pettumuseks on olnud võidu "maha mängimine" O-Ringenil, kui viimasel päeval tegin saatusliku vea lapsikult lihtsa eelviimase KP-ga olles enne seda pooleteise minutiga juhtinud.

Kes on sinu MM-projekti vaimsed ja materiaalsed toetajad?

Vanaisa maksis mu reisikulud MM-i katsevõistlustel

osalemiseks. Mu abikaasa on mind alati aidanud kui mul on vaja treenida. Ka koduklubi Tullinge SK toetab ilmselt mingi summa. Nad ei teadnud minu MM-projektist midagi enne kui olin juba koondisekoha välja võidelnud. Olen hoidnud madalat profiili, sest ei osanud arvata, kas see plaan mul õnnestub. Minu vanemad ja õed-vennad aitavad laste hoidmisel oma puhkuse ajal, et saaksime koos Johnnyga treenida. Sel moel saame elada pereelu ka kodust eemal olles.

Kes on olnud sinu treenerid ja nõuandjad?

Minu juunioriaastatel IFK Lidingös oli Anders Tistad (Rootsi koondise treener) meie treeneriks ja partneriks mõtete vahetamisel. Viimasel aastal selles klubis said soovijad abi ka Anders Gärderud'ilt (olümpiavõitja 300 m takistusjooksus). Kuid viimastel aastatel olen ise olnud enda treeneriks ning abi olen saanud oma vennalt ja mehelt.

Meie, kolm kanget demostarnti. Tina (kollastes püksites) 10aastasena vanaema kõrval rongkäigus vaba Eesti eest. Stockholm, juuli 1980, on kirjutatud foto tagaküljele. Foto erakogust

Milline tundub sulle konkurents Eesti koondises võrreldes konkurentsiga Rootsi koondises?

Rootsi koondises on "kivikõva" konkurents ja põhimõtteliselt on võimatu saada MM-koondisse kui sa ei ole eelnevalt juba aastaid A-koondises olnud. Rootsis on ju tipus nii palju tegijaid ning vahetult tippude järel veelgi rohkem. Kuid ma olen positiivselt üllatunud, et Eesti meistrivõistlustel oli nii palju osavõtjaid! Ma arvan, et Eesti naiste tipporienteerumist ootab ees kiire areng ja et need (meie), kes on praegu tipus, on juba täiesti arvestataval tasemel. Oleks tore kui areneksid ka need, kes kohe tipu järel tulevad – siis muutuks tipp palju laiemaks.

Sa tegid ilusad jooksud Balti meistrivõistlustel olles eelnevalt teinud vaid 2 treeningut sarnasel maastikutüübil. Millest selline edu?

Edukas esinemine esimestel katsevõistlustel tulenes eelkõige sellest, et olin selleks, kuidas see välja näeb, end vaimselt korralikult ette valmis-

Tina koos tütre Fridaga 1999. a jõuludel

Foto erakogust

ORIENTEERUJA INTERVJU

tanud. Pealegi ei osutunudki see nii hirmsaks kui olin arvanud. Olen üsna hea jooksja ja seetõttu sobib tavarada mulle hästi. Mul jääb seal piisavalt aega orienteerumiseks. Kindlasti aitas palju kaasa ka see, et olen jooksnud väga paljudel erinevatel maastikutüüpidel.

Eesti lühiraja meistrivõistlused ei tulnud enam eriti hästi välja – mis oli otsustavaks faktoriks sel päeval?

Selle üle, miks lühirada enam ei õnnestunud, võin vaid spekuloida. Võib-olla oli põhjus selles, et ma ei suutnud ennast ühel päeval enam teiseks stardiks korralikult kokku võtta. Ma ei saanud finaaljooksus ka reljeefi lugemist kuidagi sujuma, sest 2,5-meetrine kõrgusjoonte vahe on mulle harjumatu. Raske läbitavusega piirkondades kaotan ka kergesti õige suuna.

Milline on sinu üldine pilt Eesti orienteerumiskaartidest pärast seda, mida oled kogunud?

On olnud tore proovida uusi maastikutüüpe. Siiani on olnud tegemist heade kaartidega ja vahelduvate maastikega... tundub, et kaardid ja võistluskorraldused on heal tasemel.

(Järeleproovitud kaardid olid Kambja, Pikajärve, Otepää-Pühajärve ja Loodi Viljandimaal – "Orienteeruja" märkus)

Millest tunnend Eestis viibides kõige rohkem puudust (koduigatsus välja arvatud)?

Ma ei tunne Eestis viibides eriti milleski puudust. Kuna olen üles kasvanud peres, kus söödi ka Eesti toite, siis olen harjunud näiteks siinse leivaga, magustoitudega ja muu sellisega. Mis puutub toitu, siis sõin Viljandis isa juures ja eks see olnud tugevate rootsi sugemetega. Asjad, millest puudust tunnen: rootsi lastetoidud purkides, rootsi näkileib, suured riietekaubamajad (Viljandis) ja eesti keele oskus... Ja ma ei jõua seda enne MM-i ka märgatavalt parandada.

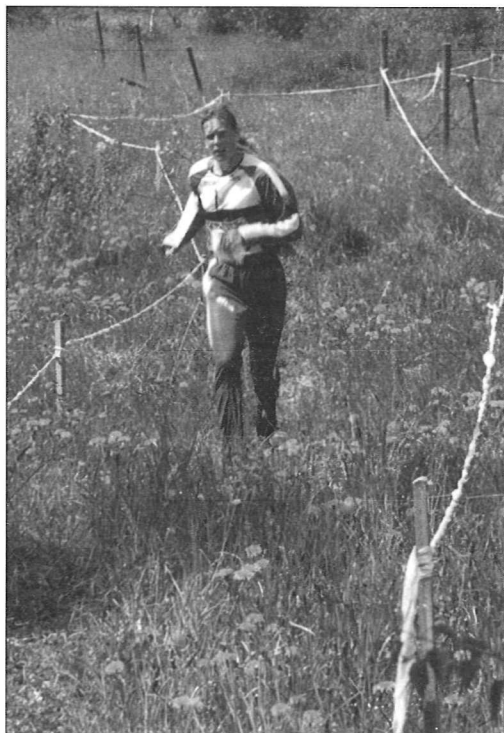
Kas Eesti on jõudnud sind sel aastal ka millegagi üllatada (nii positiivses kui negatiivses mõttes)?

Orienteerumine on palju arenenum kui arvasin (konkurentid tugevam, võistlused profession-

aalsemad ja suuremad jne.). Negatiivselt...ei, ei mingeid üllatusi.

Milliseks hindad oma selle aasta MM-maastiku tundmist?

Olen võistelnud Soomes üsna palju kordi ja nii mõnigi kord üsna Tampere lähedal. Meil on sarnaseid maastikke ka

Lõpuspurt Balti MV teatejooksus.

Foto: Tiit Tali

Stockholmi ümbruses. Ühesõnaga pean oma maastikutundmist üsna heaks.

Kas pead ennast pigem tugevaks jooksjaks või hea tehnikaga orienteerujaks või arvad, et oled saavutanud nende pooluste vahel hea tasakaalu?

Arvan, et need asjad on mul heas tasakaalus, kuid sel suvel parandan veel tublisti jooksvõimet mägisel maastikul.

Millega tegelevad su vanemad ja õed-vennad?

Mu isa töötab poole kohaga koolipsühholoogina Arvikas Norra piiri lähedal, kus ta oma vennaga vanematekodus üles kasvas. Isapoolne vanaisa töötab vaatamata oma 85 eluaastale arstina Charlottenbergis!

Vanaema ei ole enam kahjuks elavate kirjas. Isa töö poole koormusega on tingitud sellest, et tal on Eestis palkmajade ehi-

tusfirma Majahus AB. Isa töötab umbes 3 nädalat Rootsis ja siis 1,5 nädalat Eestis. Tal on siin mõned töölised, kes püsivad tööd teevad.

Mu õde ja vend on mõlemad olnud tublid orienteerujad ja just Jan - minust kaks aastat vanem vend, oli meie pere täht.

Ta võitis O-Ringenil noorte- ja juunioriklassis mitu aastat järjest. 1992. aastal tuli ta Rootsi meistrivõistluste tavarajal täiskasvanute seas 8ndaks, kuid siis tabasid teda üksteise järel mitmesugused vigastused. Ta hakkas seepeale alternatiivse treeninguna kasutama jalgrattasõitu, kuid see võttis aina tõsisema ilme. Mõne aasta pärast treenis ta vahel 90 tundi nädalas ja sattus Rootsi koondisse. Ta on osalenud mõnel maratonil ja karikavõistlusel. Kuid pärast lapse sündi nende perre ja täiskoor-musega tööle asumist hakkas ta jälle orienteerumisega tegelema, nii et tänasel päeval võib teda nimetada eliitrahvasportlaseks. Ta võib endiselt nuhelda kõiki lühirajal või teatejooksu lühematel etappidel oma klubi, Kils OK eest.

Mu õde on minust kaks aastat noorem, kuid ka tema on olnud väga tõsiselt vigastustega kimpus. Mõni nädal pärast seda, kui ta 1987. aastal võitis Rootsi noorte meistrivõistlused, rebenesid tal põlvesidemed ja selle ravimiseks kulus palju kuid (terve aasta!). Sellele järgnesid veel teisedki vigastused ning pealegi esineb tal tihti külmetushaigusi, kuna ta töötab väikeste lastega. Kuid ta oli kaks aastat tagasi Rootsi meistrivõistlustel võidukas teatenaiskonnas oma klubiga IF Thor (Gunilla Svärdis klubi).

Tegelikult oli tema meie pere suurim jooksjatalent, kuid nüüd on ta veidi kogukam kui mina ja

seetõttu enamasti üsna "aeglane".

Milline oleks sinu treeningu-nõuanne "Orienteeruja" lugejatele?

Jookse palju metsas, sest just seal me ju võistleme. Kui treeningkoormused on suured, kasuta erinevaid alternatiivse nagu näiteks jalgratas, suusatamine, jõutreening jne. Kui oled kimpus ajanappusega, siis tee ainult n.ö. kvaliteet-treeninguid (intervallid, lühike tempojooks, orienteerumine, mäkkejooksud või pikk jooksupäev)

Sinu eesmärk tänavusel MM-il?

Tavarada. Esimese 15 sekka. Tegelikult on eesmärk teha hea jooks ning koht tuleb siis ju iseenesest...

Sinu favoriidid orienteerumisealade seas?

Tavarada (ehkki varem olin parem lühirajal). Õises orienteerumises olen ka üsna hea, kuid see ei meeldi mulle eriti.

Sinu unelmate töö?

Unelmate töö? Unistan sellest, et oleksin piisavalt heal järjel omamaks sportlaste taastumiskliinikut, kus oleksid mõned töötajad ning kus ma soovi korral ka ise kaasa lööksin (olen õppinud massaaži, testide läbviimist, treeneriametit, toitumist jms.). Veidi realistlikum unelm oleks matemaatikaõpetaja töö kombineerituna treeningu, toitumise jms. õpetamisega neile, kes sellest tõsiselt huvitatud on.

Kas pooldad orienteerumise saamist olümpia-alaks?

Jah, oleks tore, kui orienteerumine jõuaks olümpiamängudele, kuid mitte ainult pariorienteerumisenä!

Kas praegune trend - "üha rohkem pargi- ja linna- ja sprindiorienteerumist" meeldib sulle?

Ei, kuid seda tuleb aktsepteerida täiendusena tõsisele orienteerumisele. Orienteerumine peab olema raske, isesisesev, porine, kuid samas - ahh, kui põnev...

MÕODA EESTIMAAD

(algus lk 16)

Henn kui veega sinasõber (kuulus noil aastail Eesti koondisse aerutamises) hakkas parvemeheks, viies kordamööda meid kõiki üle laia jõe. Nüüd olime saarel, sihiks Praaga. Sellest minekust on mees veel meeletu kajakate hulk Peipsi-äärses Suursoos ja nende kisa.

Hiljem oleme kuulnud palju räägitavat igapäevastest suvistest liiklusvahenditest paatidest, nendega heinalesõitmistest ning suvistest heinategemistest Suursoos, talvel aga inimasustusi ühendavatest paljudest taliteedest üle külmunud soode. Aga samuti kuulsast Juuli kõrtsist Kalli järve ääres, mis pakkus peavarju ja keelekastet nii suvel heinalistele kui talvel teelistele. Üle Suursoo olla läinud ka lühim talitee Tartust piki Emajõe ja Peipsit Pihkvasse. Lugesime ka iidsetest inimasulatest Akali jõe kaldal ja Kullamäel Emajõe ääres — nendes muinasasulates elasid meie esivanemad neli-viistuhat aastat tagasi (III aastatuhat e.Kr).

Praaga ja Emajõgi

Lõuna paiku jõudsime Praagale. Need mõned majad, mis seal asetsesid, olid kõik ehitatud vaiadele, sest sagedased suurveed oleks muidu tuppa tulnud. Majade vahel olid ka laudteed tõstetud vaiadele. Ümber ringi vesi ja soo...

Otsisime üles laevade peatuskoha ning siis tabas meid järjekordne ebameeldivus — sellel päeval laeva Tartusse ei lähegi! Tavaliselt sõitis Praagalt läbi kaks tiiburlaeva — üks Piirissaarde ja teine Pihkvasse ning sealt siis õhtupoolikul tagasi Tartusse. Meie olukord hakkas vägisi nukraks kiskuma — me pidime ju järgmisel hommikul Tartus tööl olema!

Tuli teha uus plaan. Kaardi järgi tundus ainuke sobiv variant olevat saada kuidagi üle Emajõe ning ka Koosa jõe, siis Liivaninalt edasi Varnjasse. Varnjal oli aga juba maismaa- ja bussiühendus Tartuga. Kuidas saada üle laiade jõgede? Siin enam väike parv ei aita.

Järjekordselt on vaja kaarti uurida! Vasakult: Vello Viirsalu, Henn Hollo, Uku Alakivi. Foto erakogust

Tutvudes kohalike võimalustega selgus, et pärast eilset pidu olid kõik mehed purjus, kuid õnnesus ära rääkida üks keskealine naisterahvas. Tema oli nõus meid paadiga need mõned kilomeetrid piki Peipsi äärt Liivaninasse viima. Nii me siis sinna välja sõudsimegi.

Liivanina ja Varnja

Liivaninal lõppesid meie seiklused. Siin oli ilus liivane kallas,

kus oleks kena suvitada, piki kallast viis teerada Varnjasse. Varnjast sai väsinud matkaseltskond bussiga Tartusse, rippudes väikeses bussis kogu selle paaritunnise sõidu lae-käsi puude küljes nagu märg pesu nõõril.

Pärast kodus kaardilt järele uurides selgus, et kuigi Järveljalt Varnjasse on otsejones vaid 30 km, käisime meie seda maad peatustega kokku terve ööpäeva. ■

LOODUSKAITSE

Orienteerujatel tuleb arvestada looduskaitsete piirangutega

Ives-3 andis vist esmakordselt märku sellest, et peale erametsa ei ole ka kogu riigimets vabalt ringijooksmise koht, vaid arvestada tuleb mitmesuguste looduskaitsete nõuetega.

Põhilised piirangud tulenevad vajadusest kaitsta I kategooria kaitsealuste linnuliikide (kalakotkas, kaljukotkas, madukotkas, merikotkas ja must toonekurg) ning II kategooria kaitsealuste linnuliikide (suur-konnakotkas ja väike-konnakotkas) püsielupaiku. Häirimise tulemusel võib ebaõnnestuda pesitsemise. Lähemas perspektiivis kuulutatakse ka suur-konnakotkas I kategooria kaitsealuseks linnuliigiks.

Kaitsealuse liigi olemasolu võib olla tõsiseks takistuseks orienteerumismaastiku kasutamisel. Enamasti on tegemist vanade põliste metsadega, mida inimtegevus pole märkimis-

väärselt mõjutanud.

II kategooria kaitsealune liik on ka metsis, kelle mängualad ja mänguala kaitsetsoonid hõlmavad suhteliselt suuri territooriume. Lähitulevikus võivad metsise kaitseks rakendatavad nõuded (viibimiskeeld 1. veebruarist 15. maini) hakata samuti piirama orienteerujate vabadust.

Kui kotkaste ja musta toonekure püsielupaiga ümber ei ole moodustatud kaitseala, arvatakse metsad vähemalt 200 m (kaljukotkal 500 m) raadiuses ümber pesapuu (püsielupaik) hoiumetsaks. Püsielupaiga ümber võidakse moodustada lisaks puhvertsoon, mille ulatus on erinev. Püsielupaigas ning selle puhvertsoonis ei tohi viibida pesitsusperioodil, mis on meri- ja kaljukotkal 15. veebruarist 31. juulini, teistel kotkastel ja mustal toonekurel 15. märtsist 31. augustini.

Uudishimulike vältimiseks on elupaikade kohta käiv informatsioon konfidentsiaalne.

Kaarditegijatel soovitatakse võtta töid planeerides ühendust maakonna keskkonnateenistuse looduskaitse spetsialistiga ja

põhjendada ära, milleks informatsiooni vajate. Alles seejärel tasub (tohib) metsa minna.

Riho Männi
metsamees

September 1996 Kõpu tuletornis. Vasakult Timo ja Lauri Sild, taamal metsad ja meri. Foto Sixten Sild

Esimesest orienteerumisjooksust möödub 75 aastat

Vello Viirsalu
Nõos 31. mail 2001

Juubeliaastal on sobilik põgusalt meenutada ka esimest orienteerumisjooksu Eestis. Seda enam, et tol ajal kirjutasid sellest kõik suuremad ajalehed pikalt-laialt. Tegemist oli ju täiesti uue spordialaga, seetõttu kutsuti võistlust jälgima ka muiduhuvilisi. Paljud ajakirjanikud kasutasid seda võimalust ning käisid ise asjao-lusid kohapeal uurimas, kõndisid metsas ringi, fotograferisid ja kirjeldasid siis ajalehtedes värvikalt jooksjate ekslemisi.

Võisteldi 19. juunil 1926 Pirital, praeguse Metsakalmistu ja motoringraja ümbruses. Alul registreerus küll 25 meest, kuid jooksma tuli siiski vaid 15. Võistlus korraldati esimeste kaitseliidupäevade spordivõistluste raames (teised spordialad olid kergejõustik, jalgpall ja laskmine, peeti ka võimlemispidu), võitjatele oli välja pandud hulgaliselt hinnalisi auhindu. Näiteks orienteerumisjooksu võitjale pani Tallinna linnavalit-sus välja kullatud hõbekarika.

Orienteerumisvõistlusi kommenteeris Päevalehe reporter päris tänapäevaselt: *Jooksu marsruut, mis läbi tihnikute läks, oli jooksjatel täiesti teadmata, ja neil tuli kompassi ja kaardiga*

varustatult kontrollpunktid üles otsida. Jooksjad lasti välja iga 5 minuti järele ükshaaval ja kaart kompassiga anti neile kätte ainult stardi silmapilgul. On mõistetav, et see jooks peale jooksuväleduse veel kaardi- ja kompassitundmist, mõttevaledust ja leidlikkust nõudis ja tugevaks prooviks sel alal võistlejatele oli.

Ajaleht *Vaba Maa* avaldas 22. juunil 1926 pika artikli pealkirjadega *JOOKS TUNDMATA MAASTIKUS. Kõigile meeldinud võistlus.* Selle ajalehe-loo teeb eriti hinnatavaks kohe pealkirja all ära trükitud o-jooksu mustvalge kaart kontrollpunktidega. Kaardi mõõtkava oli pool vers-ta tollis (1:21 000). Artiklist sel-gus ka, et kontrollpunktid olid

sihi pealt juba kaugele nähtavad. Igas kontrollpunktis seisis kaks vahekohtunikku, kellelt siis saigi sedeleid. Sellel esimesel o-jooksul ei näinud ajakirjanikud seda elavat muljetevahetamist, mis tänapäeval võistlusjärgselt nii tavaline, vastupidi — siis olid jooksjad võistluse järel kildakeelsed: *Kuidas keegi metsades eksis, seda ei taheta muidugi meeleldi kõnelda. Kuid on kindel, et ükski mees eksimata teekonda, mis umbes 4,5 kilomeetrit, läbi ei jooksnud.* Ülemõõtmisel osutus raja pikkuseks 4,9 kilomeetrit, millest tervelt 0,9 km oli maanteejooks-finišots.

Esimese üleriigilise o-jooksu tulemused 4,9 km 5 KP-ga rajal:

1. Julius Tiisfeldt Tartu 29.18,8 (1 km aeg 5.59);
2. Eduard Lind Tartu 37.52,3 (7.44);
3. Julius Ennok Võru 38.00,3 (7.46);

Selgub, et võitja Julius Tiisfeldt oli seekord võrdlemisi kiire — ta kulutas ühe linnulennulise orienteerumiskilomeetri läbimiseks metsas vaid 6 minutit, ligi kaks minutit vähem kui järgnevad! Sellise tulemuse saavutamiseks ei tohtinud Tiisfeldt rajal vigu teha ning pidi sihtidel-teedel täiskiirusega pressima.

Julius Tiisfeldt,
Eesti meister 1500 ja 5000 mt. jooksus.

Tartu Ülikooli kaubandusüliõpilase Julius Tiisfeldti esikohta ja niivõrd suurt edu järgnevate ees võib seletada kolme-nelja olulise teguri ühesuunalise koostõuga.

Esiteks oli Julius Tiisfeldt enamasti harjutanud ja võistelnud pehmel pinnasel (jooksnud metsasihtidel ja -teedel, järveäärsetel luudetel), seetõttu oli pehme männimetsa o-jooksu maastikul talle harjumuspärane jalgealune.

Teiseks oli ta üks paremaid tolleaegseid murdmaajooksjaid, kelle kiirus ja vastupidavus käis kaasjooksjate võimetest selgelt üle.

Kolmandaks sai orienteerumisraja Pirita parkmetsas läbida mööda sihte ja teid joostes, kontrollpostid koos vahekohtunikega asusid kohe sihiristide kõrval ja olid nähtavad sihtidel.

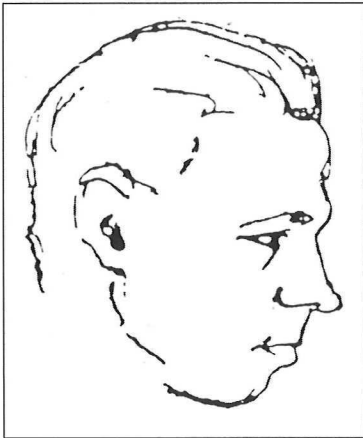
Neljandaks oli Pirita mets Tallinnas kasvanud Tiisfeldtile tuttav varasematest treeningutest ja murdmaajooksu-võistlustest.

Julius Tiisfeldti kergejõustikukohtuniku tunnistus.

AJALUGU

Ühing andis tol ajal välja oma meistrimärke ka o-jooksu võitjatele, ühe sellise võitis Raimond Isok ise 1932. aastal.

Sellel kaugel orienteerumismajajooksul on järg ka kaasajal. Täpselt 61 aastat hiljem — reedel 19. juunil 1987 korraldas Tõnu Raid nn *meenutusjooksu*, jooksma tuli 63 jooksuhuvilist, osavõtjate seas oli ka üks veitslane, kes parasjagu Tallinnas komanderingus viibis. Seekord olid kontrollpunktid riputatud 1 m kõrgusele ja KP-des kasutati värviplaatseid, joosti 1:10 000 värvikaardiga. Stardi ja kontrollpunktide asukohad jäid muutmata, vaid finiš oli toodud lähemale (kloostrivaremete kõrvale parkimisplatsile), et lühendada poole kilomeetri võrra puhast maanteejooksuotsa viimasest KP-st finišisse. *Meenutusjooksu* võitis 27-aastane tallinlane Valentin Mikson, läbides 4,4 km 5 KP-ga raja 21 minuti 23 sekundiga ja kulutas linnulennulisele kilomeetrile seega 4 minutit 51 sekundit Kokku said Tiisfeldtist parema aja 16 orienteerujat. Tõnu Raidi arvates tuleks lühema raja tõttu võistlejate aegade võrdlemisel tänapäevasele ajale lisada paar minutit.

Orienteerumisjooksu võitnud Julius Tiisfeldt oli nendel kaitseliidupäevadel üldse erilisel hoos. Nii võitis ta lisaks o-jooksule veel kergejõustikus kaks individuaalset (400 m ja 1500 m) ning kaks teatejooksu-esikohta (5x200 m ja 5x1000 m Tartu meeskonnas). Punktide kokkulugemisel selgus, et Julius Tiisfeldt oli üksi toonud riigivanema auhinna võitnud Tartu malevale 97 punktist tervelt 16,4 punkti.

Kaitseliidupäevade spordivõistlusi on nimetatud esivõistlusteks, kus selgitati meistreid, seetõttu võib kaitseliidu o-jooksu võitjat Julius Tiisfeldti tinglikult pidada Eesti esimeseks (kuigi mitte-ametlikuks) orienteerumismestriks. Huvipakkuv on lisada siia Raimond Isoki meenutustest, et Tallinna Koolinoorte Spordiringide

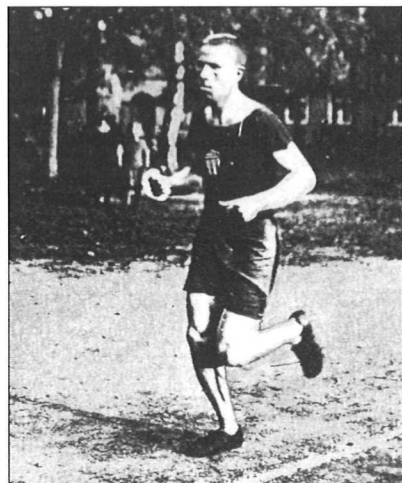
Kes oli esimene orienteerumismeister Julius Tiisfeldt?

Eesti esimese o-jooksu võitja Julius TIISFELDT (hiljem eestistatult Tiisväli, sündis 5.09.1904 Tallinnas, suri 30.06.1942 Siberis vangilaagris) oli tol ajal Tartu Ülikooli kaubandusosakonna üliõpilane, Varssavi universiaadi võitja kergejõustikus. Pärast ülikooli lõpetas veel politseikooli ja sõjakooli, oli politseikomissar ja Tallinna politseikooli juhataja. Abikaasa ja kaks last elavad praegu Tallinnas.

võitnud üle 300. Teada kaks o-jooksu, millest osa võtnud: juunis 1926 Pirital võitis ja sama aasta sügisel Kaagveres katkestas. Sportimisest loobus 1931. aastal.

Kaasvõistlejad on teda kiseloomustanud sedamoodi: *Andekas jooksja, kelle jooksusamm oli aga raske ja jõurikas, selles puudus ilu ja kergus – see meenutas hilisematest tippmeestest Hubert Pärnakivi jooksu.*

Teadlikku sportimist alustas 1921. aastal. Harrastas kõiki kergejõustikualasid, oli 22-kordne Eesti meister distantsidel 200 - 5000 m ja teatejooksudes, paljukordne Eesti rekordiomanik (100 m aeg 11,0 oli kaua aega Eesti rekord). Ülemaailmsel üliõpilaste olümpiaadil 1924 Varssavis võitis esikoha 1500 m jooksus ning sai veel kaks teist ja kaks kolmandat kohta, paljukordne Balti üliõpilaste olümpiaadide võitja jooksualadel. Auhindu

EMV teade HD21 Kambaja 3.06.2001

Rajameister: Leho Haldna

D21

- 1. 4,9-5,0 km 13KP
- 2. 3,0 km 10KP
- 3. 4,9-5,0 km 13KP

Võistkond(Klubi)	Tulemus
1. OK SaueTammed	01:53.49
Kirti Rebane	00:42.37(1)
Edith Madalik	01:13.37(1)
Viivi-Anne Soots40.12[2]	01:53.49(1)
2. PõlvaKobras I(Kobras)	01:59.22
Ruth Vaher	00:45.00(2)
Annika Rihma	33.48[6]
Maret Vaher	40.34[3]
3. OK Ilves I(Ilves)	02:01.32
Triin Vask	00:51.24(6)
Kristi Vassil	30.28[1]
Elo Saue	39.40[1]
4. OK Peko(Peko)	02:01.42
Ingrit Kala	00:45.33(3)
Sirli Parm	32.42[4]
Anu Annus	43.27[4]
5. OK Võru(Võru)	02:11.55
Tuuli Mäets	00:50.09(5)

Anni Raudsepp	32.47[5]	01:22.56(6)
Sarmite Sild	48.59[6]	02:11.55(5)
6. HOK(HOK)		02:23.01
Merike Vanjuk		00:52.40(7)
Helen Mast	46.13[15]	01:38.53(9)
Eveli Saue	44.08[5]	02:23.01(6)
7. Rakvere OK(Rakv)		02:32.23
Kadri Limberg		00:59.17(11)
Marje Viirmann	34.34[7]	01:33.51(8)
Marje Venelaine58.32[10]		02:32.23(7)
8. OK Ilves II(Ilves)		02:32.29
Kaari Kivikas		00:55.06(9)
Minija Pääslane	31.18[3]	01:26.24(7)
Mirjam Heinmann66.05[13]		02:32.29(8)
9. JOKA(JOKA)		02:41.35
Helle Trossmann		01:06.23(13)
Siiri Poopuu	37.51[11]	01:44.14(12)
Pilvi-Heli Vettik	57.21[8]	02:41.35(9)
10. OK Orion I(Orion)		02:41.57
Age Poom		00:45.42(4)
Piia Paasma	35.24[9]	01:21.06(4)
Kaidi Oone	80.51[16]	02:41.57(10)
11. SRD SK II(SRD)		02:42.51
Olga Mazina		01:05.59(12)
Tatjana Linjova37.28[10]		01:43.27(10)
Ella Shved	59.24[11]	02:42.51(11)
12. SRD SK I(SRD)		02:49.24
Siiri Mere		01:11.02(17)

Anita Karnit	43.07[14]	01:54.09(15)
Tais Leontenko	55.15[7]	02:49.24(12)
13. OK Orvand(Orvand)		02:50.12
Merliis Sulg		01:11.02(17)
Thea Kaljur	41.49[13]	01:52.51(14)
Kati Rooni	57.21[8]	02:50.12(13)
14. OK Lehola(Lehola)		03:07.40
Ülle Kadak		00:57.24(10)
Terje Anton	46.44[16]	01:44.08(11)
Terje Terasmaa83.32[17]		03:07.40(14)
15. Kobras II(Kobras)		03:13.33
Mairit Trei		01:38.56(21)
Reet Johanson	34.58[8]	02:13.54(17)
Liis Johanson	59.39[12]	03:13.33(15)
16. OK Orion II(Orion)		03:25.11
Maris Roosipuu		00:54.31(8)
Maari Idnurm	51.43[17]	01:46.14(13)
Angela Sarapuu98.57[18]		03:25.11(16)
17. OK Ilves IV(Ilves)		03:31.44
Tiiu Kaasik		01:18.33(19)
Riina Kivikas	54.22[18]	02:12.55(16)
Ira Saar	78.49[15]	03:31.44(17)
RSK Jõhvikas(Jõhvik)		Katk.
Kadre Maalma		01:08.27(15)
Anne Jundas	Ei sta[-]	Katk.(-)
Õrne Suur	Ei sta[-]	Katk.(-)
OK Ilves III(Ilves)		Katk.
Meelike Pandis		01:06.25(14)

Piret Kaasik	Ei sta[-]	Katk.(-)
Merike PaapsonEi sta[-]		Katk.(-)
TA OK(TAOK)		Tühist.
Ingrid Van-Cruysen		01:09.00(16)
Ellen Saumann	Tühist[-]	Tühist.(-)
Marika Kirrspuu69.32[14]		Tühist.(-)
Kobras III(Kobras)		Tühist.
Maarja Punak		01:38.41(20)
Varvara Guljajeva41.48[12]		02:20.29(18)
Kairi Luigelah	Tühist[-]	Tühist.(-)
OK West(West)		Tühist.
Margit Blehner		Tühist.(-)
Anne-Ly ViikmaaEi sta[-]		Tühist.(-)
Kaja Traks	Ei sta[-]	Tühist.(-)

H21

1. 6,9-7,0 km 16KP		
2. 4,8-4,9 km 13KP		
3. 6,9-7,0 km 16KP		
Võistkond(Klubi)	Tulemus	
1. OK Võru(Võru)	02:14.28	
Tarmo Siimsaare	00:48.28(2)	
Heiti Hallikma	38.42[5]	01:27.10(2)
Tarvo Avaste	47.18[3]	02:14.28(1)
2. OK Lehola I(Lehola)	02:15.59	
Alar Viitmaa	00:51.00(7)	
Inno Ling	34.58[1]	01:25.58(1)
Rene Ottesson	50.01[5]	02:15.59(2)

II TAOK ROGAIN 6. oktoober 2001

Rogain on võistkondlik valikorienteerumine kestusega 6...24 tundi. Harrastatakse seda Austraalias (rahvusvahelise reeglite sünnikoht), Uus-Meremaal ja Põhja-Ameerikas.

Euroopas on sellisel kujul ja niisuguse nime all pikamaaorienteerumise võistlusi korraldatud kindlasti Rootsis ja Tšehhis.

On olemas ala rahvusvaheline föderatsioon, kes korraldab üle aasta MM võistlusi 24 tunnise kontrollajaga. Neid on seni peetud 4 korda, viimati eelmise aasta jaanuaris Uus-Meremaal, vahetult WMOC-i järel. Järgmine tuleb 2002.a juulis Tšehhis.

Rahvuslikud rogaininguliidud on ainult Austraalias, Tšehhis (Rogainingu ja Mägiorienteerumise Liit) ja Kanadas, mujal tegelevad sellega orienteerumisklubid. Rahvusvaheline Orienteerumisföderatsioon (IOF) loeb rogaini "mõnedes maades harrastatavaks orienteerumisalaks".

Võistlusreeglid:

* Kontrollaeg: 8 tundi 9.30...17.30.

* Võistluskaarte (igale võistkonna liikmele) saab alates 9.00-st. Kontrollkaardi (ühe võistkonnale) saab startides alates 9.30-st.

* Võistluse eesmärk on kontrollaja jooksul saavutada võimalikult palju punkte maastikul paiknevate kontrollpunktide (KP) läbimisest. KP-de väärtus on keerukusest-kaugusest sõltuvalt erinev vahemikus 2...5 ja vastab KP tunnusnumbri kümnelisele kohale. Läbitavate KP-de valik ja järjekord on ivalitav.

* KP-s tehakse kompostriga märged kontrollkaardi

vastava tunnusnumbriga lahtrisse. KP asukoht on täiendavalt tähistatud paberitükikestega, et tähise ja kompostri kadumise puhul saaks rogainija veenduda, et punkt oli siin. Sellise punkti külastust saab tõestada ühe paberitükike kaasa võtmisega.

* Hilinenud tagasijõudmist trahvitakse punktide mahaarvamiseks: kuni 1 min hilinemist – 1 punkt, iga täisminuti ületamisest lisaks 1 punkt. Kontrollaja ületamisel enam kui 30 min tulemust ei arvestata. Paremusjärjestus esitatakse kogutud punktisumma järgi. Võrdsete punktide korral on eespool varem lõpetanud võistkond.

* Võistkond peab startima, liikuma, külastama võistluskeskust ja finišeerima koos, so omavahelises silmsides. Võistluskeskuse jõudes tuleb kontrollkaart seal viibimise ajaks anda korraldajatele.

* Rajal olles, st võistluse ajal väljaspool võistluskeskust viibides, võib tarbida vaid võistluskeskusest kaasa võetud varustust ja sööki.

* KP nähtavuspiirkonnas tohib peatuda vaid külastuse fikseerimise ajaks.

* Kasutada võib vaid korraldajate poolt antud kaarti ja abivahendina ainult magnetkompassi ja kella.

* Kui võistleja soovib katkestada, peab kogu võistkond pöörduma tagasi võistluskeskuse ja nad loetakse finišeerunuks. Järelejäänud liikmed võivad ümberregistreerimisel jätkata uue võistkonnana, kuid juba külastatud KP-de eest punkte teistkordset ei arvestata.

Võistluskeskus: Harjumaa, Voose

Kaart: mõõt 1:30 000, kõrgusjoonte vahe 5m, lehe formaat A3, orienteerumiskaardi lihtsus-tatud kujunduses

Rada: kontrollpunktide arv 40. Kõigi KP-de külastamisest: 140 punkti.

Kaardistaja-rajameister: Andres Käär

Osavõtjad: 2...5 liikmelised võistkonnad

Vanusepiirang: 15 a, va perekonna- ja treeningrühmaklassis.

Võistlusklassid, tingimused

DD naised; **HH** mehed; **DH** mehed ja naised
DD 18 naised, vanus kuni 18a, üks liige vähe-

malt 17a

HH 18 mehed, vanus kuni 18a, üks liige vähemalt 17a

DH 18 mehed ja naised, vanus kuni 18 a, üks liige vähemalt 17a

DD 40 naised, vanus vähemalt 40a

HH 40 mehed, vanus vähemalt 40a

DH 40 mehed ja naised, vanus vähemalt 40a

Perekond: vähemalt kahest erinevast põlvkonnast, vanusepiiranguta

Treeningrühm: täiskasvanud juhendaja(te)ga, vanusepiiranguta

Jalgratast kasutades saab osaleda väljaspool arvestust.

Tasu toilitustamise ja parkimise eest sisaldub osavõtumaksus.

Osavõtumaks: võistkonna osavõtumaks on võistlejate osavõtumaksude summa.

	noored (kuni18-a) ja pensionärid		lapsed (kuni 14 a)
kuni 3.09.2001	100	70	50
4.09 - 21.09.2001	120	90	70
peale 21.09.2001*	150	100	80

*ainult kokkuleppel korraldajatega

Osavõtumaks võistleja kohta:

Registreerimine: Mari Roots, e-mail: m.roots@tallinnlv.ee või 11611 Tallinn, Harku 15.

Osavõtumaks kanda TA OK arvele 1120066509 Hansapangas.

Registreeritakse kuni 300 võistlejat ajalisel ülesandmise järjekorras.

Kuni kella 9.00 võistluspäeval on võimalik nimeline ümberregistreerimine ja võistkondade koosseisude ümberkomplekteerimine, tasu 10 kr iga muudatuse kohta.

Autasustamine: Autasustatakse absoluutselt kolme paremat võistkonda, kolme paremat HH, DD ja HD klassi võistkonda ja teiste võistlusklasside parimaid võistkondi sõltuvalt võistkondade arvust võistlusklassis. Võistkonnad osalevad kõigi nende võistlusklasside konkurentsis, mille koosseisupiiranguid nad rahuldavad.

Lisainfo: Peakorraldaja: Sulev Kuiv, sulev@cs.ioc.ee, tel 6204218 Peakohtunik: Peep Eomois, peep.eomois@hansa.ee, tel 6131 213 Rajameister: Andres Käär, andresk@ekk.ee, tel 6529 513

Eesti Koolispordiliidu meistrivõistlused suundorienteerumises

Osavõtjad :

A-klass: 1985 ja varem sündinud koolinoored

B-klass: 1986-1987 sündinud - "

C-klass - 1988 ja hiljem sündinud - "

Aeg ja koht: reede 28.september 2001.a

Põlva maakond, Karaski.

Startide algus kell 12.00

Võistlusklassid ja radade pikkused:

	Tüdrukud	Poisid
A klass	3,0 km	4,0 km
B klass	4,0 km	5,0 km
C klass	5,0 km	7,0 km

Kaart: 1: 10 000, kõrgusjoonte vahe 2,5 meetrit. Kaardistaja Kalle Remm.Rajameister Kalle Ojasoo. Viimased välitöö parandused suvi 2001.a.

Märkesüsteem: kompostriga legendikaardile

Võistlusmaastik: Väheselt liigestatud,

keskmise läbitavusega okas- ja segamets.

Stardimaks: 20 kr

Registreerimine: kuni 20.septembrini 2001.a

interneti võistluskeskuse IVK kaudu , e-mailil: kobras@estpak.ee või faksil 079- 94851

Registreerimisel märkida: nimi, kool, vanuseklass, EOL kood (kui on olemas).

Registreerimisega samaaegselt tasuta stardimaks 20.- krooni OK Põlva Kobras arvel-dusarvele nr. 112 007 4588 Hansapank, kood 767.

Paremuse selgitamine: Koolide paremusjärjestuse selgitamiseks liidetakse 6 paremat tulemust punktisarvetausega I koht – 30 p., II koht – 27 p., III koht – 25 p., 4.koht –24 p.,

5.koht – 23 p., jne.

Autasustamine: klasside kolme paremat autasutatakse medalite ja diplomitega , võitjaid karikaga. Parimat kooli karika ja diplomiga, II ja III koha saanud kooli diplomiga.

Tähistus võistluspaika algab Põlva-Saverna maanteelt Ihamarust ja Saverna-Põlva maantee 10 km-l

Muud: Täiendav info ilmub OK Põlva Kobras koduleheküljel

http://www.polvamaa.ee/kobras/ Võistlus on koolidele ka pääsuks 2002 aasta ISF MM-le Portugali 12-18.aprillis.

Läbiviija: Orienteerumisklubi Põlva Kobras
Info peakorraldajalt Nikolai Järveoja tel.050-34368

XIII KOPRAKARIKAS

10-12. augustil 2001 Pikajärvel

Programm

10.august

lühendatud tavarada start kell 17.00

11.august tavarada start kell 11.00

12.august tavarada start kell 10.00

Kaart ja võistlusmaastik. HD 8-14, 50 ja vanemad 1: 10 000, teistes klassides 1: 15 000. Kõrgusjoonte vahe 5 m.

Kaardistaja Madis Oras. Seis juuni 2001. **Maastik** tugevasti liigestatud, halva ja keskmise läbitavusega, paljude sookestega tüüpiline Otepää ümbruse maastik.

Osavõtuklassid ja stardimaksud

H,D8NR, 9NR, 10NR, 12, 12TR - 25 kr/päev

H,D14A, B, 16, 18 - 30 kr/päev

H,D 20, 60, H65, 70 - 40 kr/päev

H,D 21E, A, B, 35, 40, 45, 50, 55 - 55 kr/päev

Avatud rada (ilma registreerimiseta) 3 ja 5 km 50 krooni päev

Autasustamine: Võistlusklasside parimatele auhinnad kolme päeva summas sõltuvalt osavõtjate arvust. Klassides HD 21E auhinnad iga päeva võitjatele.

Majutus: Võistluskeskuses telkides, põrandamajutus ja hotellimajutus Pikajärve mõisas.

Muud majutusvõimalused:

Põlvamaal <http://www.tourism.ee/polvamaa>

Võrumaal <http://www.tourism.ee/werro>

Otepääl <http://www.tourism.ee/otepaa>

Registreerimine kuni 29. juulini IVK

kaudu: <http://www.sportnet.ee/ivk> e-postiga: kobras@estpak.ee, faksiga 079-94851, tavapostiga Metsa 7, 63308 Põlva. Samaaegselt tasuta osavõtumaks OK Põlva Kobras arveldusarvele 112 007 4588

Hansapank, kood 767.

Kohalesõit.

Tähistus võistluskeskuse algab Otepää-Saverna mnt. 4 km-l.

Muud:

Märkesüsteem SportIdent kõikides klassides. Registreerimisel tuleb näidata SI kaardi number. SI kaardi laenus 20 kr/päev. Parkimistasu 10 kr/päev. Telgikoht 20 kr/öö.

Võistluskeskuses dušš, WC, puhvet, söökla, lasteaed.

Täiendav info klubi koduleheküljel: www.polvamaa.ee/kobras/

Võistluste toetajad Bostik Findley AS ja Cantervilla mõis.

Läbiviija OK Põlva Kobras.

Peakorraldaja Nikolai Järveoja mob.tel 050 34368

Peasekretär Katrin Viilu mob.tel 051 77942

XIII SUUNTO GAMES 2001 EESTIS

29.-30. septembril 2001 VÄRSKAS (MUSTAOJAL)

AJAKAVA

Laupäev, 29.september

tavarada stardi algus kell 13.00

(World Ranking Event)

Pühapäev, 30.september

lühendatud tavarada stardi algus kell 10.00

OSAVÕTUKLASSID

D/H 8 NR, 9 NR, 10 TR, 12 TR, 12, 14A, 14B, 16A, 16B, 18, 20, 21E, 21A, 21B, 35, 40, 45, 50, 55, 60, H65, H70, DN, HN

E-eliitrada, A-tehniline rada, B-lihtne rada, TR-tugirada, NR-nöörada.

DN, HN- rajad algajatele sõltumata vanusest.

Avatud rajad (ilma eelregistreerimata): 4 km., 8 km.

MAASTIK JA KAART

Kaardid 2001 aastast. Mõõtkava

1:10000. Kõrgusjoonte vahe: 2,5 m

Kaardi autorid: Kalle Kalm, Are Leesik

MÄRKESÜSTEEM

Kõikides võistlusklassides SPORTident märkesüsteem.

VÕISTLUSKESKUS

Tähistus algab 4km enne Värskat. (Karisillalt)

REGISTREERIMINE JA OSAVÕTUMAKS

Registreerimine kuni 24. septembrini 2001.a. Suunto Gamesi registreerimislehel aadressil Värskas OK Peko Värskas Pikk 18-9 64001 Põlva maakond, e-mailiga aadressil raul@verska.edu.ee või IVK kaudu. Registreerimisega samaaegselt tasuta osavõtumaks ülekandega. Osavõtumaksud kroonides (sulgudes näidatud summa kehtib EOL 2001 a. litsentsi omanikele):

	H/D 8-12	H/D 14-18	H/D 20;	H21-55
	D N	55+;H60-70	D21-50	
Kuni 10.09.	100 (50)	120 (60)	180 (90)	220 (110)
11.09.-24.09.	140 (70)	180 (90)	240 (120)	300 (150)

Osavõtumaks avatud rajal on 100 (50) krooni päev.

Võistleja nime muutmine sama klassi piires (tasu 25 kr) on võimalik kuni 6.oktoobri kella 12.00 ni. Parkimistasu mõlemal päeval 10 krooni.

MAJUTUSVÕIMALUSED

Võistluse ametlik majutus: Hirmemäe puhkekeskus tel 079 76 105

Muud majutusvõimalused:

Värskas Sanatoorium tel 079 64 666

Setu suvemaja tel 053 984033

Info Värskas I-punkt tel 079 64 782

AUTASUSTAMINE

Autasustatakse esimese päeva võitjaid kõikides vanuseklassides ja paremaid kahe päeva summas (sõltuvalt osavõtjate arvust). Kahe päeva summas võitjatele SUUNTO kompassid.

TÄIENDAV INFO

Täiendavat infot võistluse XIII Suunto Games Eestis kohta võite saada EOL-i kontorist Ormar Lutsberg 06 398681, 051 01440 või Raul Kudre 052 56695, 079 64756 Käesolev juhend, registreerimisleht ja uuem info võistluse kohta on kättesaadav OK Peko koduleheküljel <http://my.tele2.ee/peko/> juurdepääs sinna ka EOL aadressilt <http://www.orienteerumine.ee/>

VÕISTLUSTE KORRALDAJAD

Värskas OK Peko, Eesti Orienteerumislit Peakorraldajad: Raul Kudre 052 56695, Toivo Toomas 050 50041 EOLi volinik: Mati Poom 050 74686

Heast

SILVA**varustusest hea enesekindlus !**

KOMPASSID, NOGID, NAASTARID, TAITSID, SÄÄRISED, LAI VALIK VÖISTLUSRIIDEID, SPORDI- JA SELJAKOTID, HALOGEENVALGUSTUS, PALJU ABIVAHENDEID

Varustuse valik on palju laienenud!

Esmakordselt: eriti vastupidav ja laiemale jalale sobiv Norway SG tippnaastar 15 % soodsamalt!

Eesti öised meistrivõistlused lähenevad - halogeenvalgustuse komplektid 10% soodsamalt!

Ilves-Extra tuuledresside ja võistlusriietuse klubitellimused

Tule ja tutvu!

Oled oodatud Silva välimüüki Ilvesteatel Moostes ja 4ESTil Kirikumäel, Koprakarikal Pikajärvel ja Eesti öistel MVI Tõraveres ning Tallinna neljapäevakuil.

SILVA orienteerumisvarustus ka sel hooajal odavaima maailmahinnaga!

Bico-Leks reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine orienteerujaile erisoodustusega

Silva OÜ Skvaier, c/o Mati Poom, Regati 1, 11911 TALLINN GSM (0)5074686, t. (0)6398651, t. kodus&faks (0)6576118 e-mail: matip@hot.ee, mati@esk.sport.ee

Eesti MV öises orienteerumises

Tõraveres 18. augustil 2001. a.

Stardi algus 18. augustil kell 21.00

Võistlusklassid ja osavõtumaksud

H21	80 kr.
D21	60 kr.
HD 35, 40, 45, 50, H55	60 kr.
HD 20, H60	50 kr.
HD 16, 18	30 kr.

Kaart: T.Avaste, O.Kärner 2001 a.

Märkesüsteem:

SPORTident elektrooniline märkesüsteem. Registreerimisel märkige oma SI-kaardi number, kui see erineb <http://www.orienteerumine.ee/it/sikaardid.html> EOL andmebaasis olevast, või soov seda võistlusel rentida! SI-kaardi renditasu: 20 krooni.

Võistluskeskus:

Tähistus võistluskeskusesse Tartu-Elva mnt. Tõravere teeristist. Parkimistasu: sõiduauto 10 kr, buss 30 kr

Registreerimine kuni 6.augustini:

Interneti Võistluskeskuse kaudu: <http://www.sportnet.ee/ivk/>
Posti, faksi või e-maili teel: Uve Nummert, Mõisavahe 42-128, Tartu, 50708, fax (07)349121, e-mail uve@ut.ee.
Koos registreerimisega tasuda osavõtumaks OK Kape a/a nr. 1120072784 Hansapangas (kood 767) või sularahas OK Kape esindajale.

Täiendav info ja stardiprotokollid:

OK Kape kodulehel: <http://www.kape.ee/>

Võistluse peakorraldaja:

Peeter Lind 052 05661, e-mail: peeter@aprote.ee

13.06.2001

ORIENTUUR 2001-2002**Veteranide MMV 1.-5.07. 2001 Nidas, Kura säärel Leedus.**

Bussireis 29.06-6.07.2001. Treeningvõistlus 30.06, Model Event 1.07, 2 eelvõistlust 2. ja 3.07, finaalvõistlused 5.07. On mõned vabad kohad huvireisijatele. Igale osavõtjale *Orientuuri* T-särk. Stardiprotokollid jm info:

Rootsi 5-päevajooks O-Ringen 22.-27.07 Märstas (25 km Stockholmist)

Osavõtumaks 16.05-12.07 1350/675 kr). Telgi/autokoht telklaagris 1000 kr, hommikusöögiga põrandamajutus 875 kr, Si-kaardi üür 180 kr, parkimispilet autodele 360 kr. Vaid reisikorraldusabi, ei bussireisi. Internetiinfo:

Maailmameistrivõistlused ja Tampere Games 27.7-4.8 Tampere

Elujõuline võistlusreis. MM-võistlused ja samaaegne 4-etapiline avatud võistlus (kõik võistlusklassid) MM-maastikel. Võimalus kaasa elada MM-võistlustele, toetada omasid ja ise proovida võimeid värsketel MM-maastikel. Osavõtumaks kuni 20.06 650 kr (E-sarjades 750 kr, HD9-16 400 kr, 21.6-13.7 osavõtumaks kahekordne), E-kaardi üür 55 kr, majutusvõimalused selgitamisel (voodimajutus), võistluste sisetranspordipilet või parkimispilet autodele 550 kr, sõidukulud vähemalt 15 osav. korral (bussi üür, kütus, km, laevapiletid Tal-Hel-Tal) 2100-2400 kr, vähema osav. korral rohkem. Siin sees ei ole veel arvestatud majutuskuludega. Internetiinfo:

O-Ringen 20.-26.07.2002 Skövdes, Kesk-Lõuna-Rootsis

Järgmisel aastal möödub 10 aastat legendaarsest 3x1000 Baltimaade orienteeruja võistlusreisist Rootsi 5-päevajooksule O-Ringen Södertäljes. Teeme seda taas! Küll mitte sellise hulgaga, kuid ehk ühe bussigagi.

08.2002 planeeritav bussireis 3-pv.jooksule Sloveenias

koos mõne muu võistlusega samal reisil (Ungaris, Itaalias vm) ja ekskursioonidega nii Sloveenias kui teel.

Veteranide MMV 6.-11.10. 2002 Bendigos, Austraalias

Variant 1: Austraalia - 2.-20.10 - Tallinn-(London?-Singapur vm.)-Melbourne-Bendigo (VMM, 2 näidrada+3 võistlust 6.-11.10)-3 pv ekskursioone (12.-14.10) -Tasmaania saar (3-pv. jooks ja ekskursioone 15.-17.10)-Melbourne-(Hong-Kong vm-London?)-Tallinn. Hinnaprognosis al. 30000 kr.

Variant 2: Uus-Meremaa-Austraalia - 25.09-20.10 - Tallinn-(London?-Singapur vm)-Auckland-Rotorua-Wellington-Christchurst-Dunedin-Cristchurst-Melbourne-edasi nagu **Variant 1**. Hinnaprognosis al. 40000 kr. Hinnad ei sisalda toitlustamist. **Registreerimine osavõtuks on avatud. I osamaks al. 3000 kr. Asjast huvitatud - on viimane aeg anda endast märku! See reis ei käi üleöö!**

Orientuuri reiseid registreerimine, täpsemad reisekavad ja lisainfo ning

Bico-Leks soodsaim reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine:

Mati Poom, pk 76, Regati 1, 11911 TALLINN

GSM (0)50 74686, t. (0)6398651, t. kodus&faks (0)6576118,

e-mail: ,

Lahtine rattaorienteerumisvõistlus MTBO Marukarikas

Iseseisvuspäeval, 20.augustil 2001 Lohusalus
(Sportident)

Kaart: M 1:10 000, h=2m

Võistlusklassid HD18, HD21, H35, HD algajad

Eraldistart 2min stardiintervalliga, startide algus **13.00**

Osavõtumaks HD18, HD algajad 75 EEK, teised 100 EEK

Auhinnad: HD21 võitjatele Marukarikad, I-III koht rahalised auhinnad, kõikide klasside I-III koht diplomid, rahalised auhinnad vastavalt osavõtjate arvule võistlusklassis.

Märkesüsteem: elektrooniline märkesüsteem SportIdent, SI-pulga number või soov rentida (laenus 20.-EEK, mitte EOL klubide liikmetele tagastatav kautsjon 350.-EEK) teatada registreerimisel.

Registreerimine: kuni 14.augustini IVK-s <http://www.sportnet.ee/ivk/> või meiliga: arbo.rae@mail.ee arbo.rae@mail.ee koos osavõtumaksu tasumisega OK M.A.R.U arvele 221007160586 Hansapangas. Hilinejatel stardivõimalus puudub.

Võistlused toimuvad EOL rattaorienteerumise juhendi järgi, vaata www.orienteerumine.ee. Starti lubatakse 26`` rattaga, kiivri kandmine kohustuslik. SI-pulk peab olema kinnitatud ratta külge.

Täiendav info: <http://my.tele2.ee/maru>

Korraldaja: OK M.A.R.U., peakorraldaja Arbo Rae 05074912 arbo.rae@mail.ee, peasekretär Sven Rea, peakohtunik Alari Kannel

Tere tulemast moodsalt orienteeruma!

TARTU LAHTISED MV TAVARAJAL Saluala, 9. september

Start: 12.00

Võistlusklassid: HD14, 16, 18, 21, 35, 45

Stardimaks: täiskasvanud 40 kr, noored 20 kr

Registreerimine: IVK kaudu (www.sportnet.ee/ivk/), Tartu neljapäevakutel, e-maili teel okheering@hot.ee või posti teel OK Heering, Eha 27-2, 50108 Tartu - **31. augustini**. Stardimaks tasuta OK Heering a/arvele 22 101 231 0761 või sularahas.

Lisainfo: <http://madli.ut.ee/~mogwai>

EESTI MV TAVARADA ja TEADE noored/veteranid

01-02.september 2001 KORELAS (VÄRSKA)

AJAKAVA

01.09.2001	Tavarada	13.00
HD21 eeljooksud		13.00
02.09.2001	Teade noored/vet.	10.30
HD21 tavaraja finaaliid		10.00

OSAVÕTUKLASSID

Tavarada: H14, D14, H16, D16, H18, D18, H20, D20, H21, D21, H35, D35, H40, D40, H45, D45, H50, D50, H55, D55, H60, D60, H65, H70

Teade: H14-16, D14-16, H18-20, D18-20, H35-40, D35-40, H45-50, D45+, H55+

OSAVÕTJAD

Vastavalt 2001.a. orienteerumisjooksu juhendile.

REGISTREERIMINE JA OSAVÕTUMAKSUD

Registreerimine kuni 20. augustini 2001.a. aadressil Värskas OK Peko Värskas Pikk 18-9 64001 Põlva maakond, e-mailiga aadressil raul@verska.edu.ee, fax 079 64867 või IVK kaudu.

Registreerimisega samaaegselt tasuta osavõtumaks:

HD 14-18	30kr.
H20,60,65,70, D20,55,60	50kr.
H35,40,45,50,55, D35,40,45,50	60kr.
H21	120kr.
D21	100kr.

TEADE

HD 14-16	90kr.
HD 18-20	150kr.
HD 35-40,H45-50,D45+,H55+	180kr.

VÕISTLUSKESKUS

Korela küla Värskast 10 km.Saatse suunas. Parkimistasu 10kr.päev.

MAASTIK JA KAART

Maastiku esmakaardistus 90%. Läbitavus valdavalt hea. Korrapärane sihivõrk.Kaardi lõunaosas suuremad sood ja rabad.Kõrguste vahe kaardi lõikes 67m. Reljeefipilt kohati väga detailiderikas.Maastik kattub osaliselt 0,5 km² "Tapetute mäe" kaardiga.

Kaart 1:10000, H 2,5

MÄRKESÜSTEEM

Kõikides võistlusklassides SPORTident märkesüsteem. SportIdent-kaartide omanikel teatada kaardi number koos registreerimisega. Korraldajatelt on võimalik SportIdent-kaarti rentida hinnaga 20.- EEK/päev.

AUTASUSTAMINE

Võistlusklasside võitjatele (tavarajal klassides H21 ja D21 – A-finaalide võitjatele) omistatakse Eesti 2001.a. meistri nimetus. Iga võistlusklassi kolme paremat autasustatakse medali ja diplomiga.

TÄIENDAV INFO

Täiendavat infot EMV-te kohta võite saada EOL-i kontorist Ormar Lutsberg 06 398681, 051 01440 või Raul Kudre 052 56695, 079 64756. Käesolev juhend, ja uuem info võistluse kohta on kättesaadav OK Peko koduleheküljel <http://my.tele2.ee/peko/> juurdepääs sinna ka EOL aadressilt <http://www.orienteerumine.ee/>

VÕISTLUSTE KORRALDAJAD

Värskas OK Peko, Eesti Orienteerumislüht
Peakorraldaja: Raul Kudre 052 56695
EOL volinik: Ormar Lutsberg

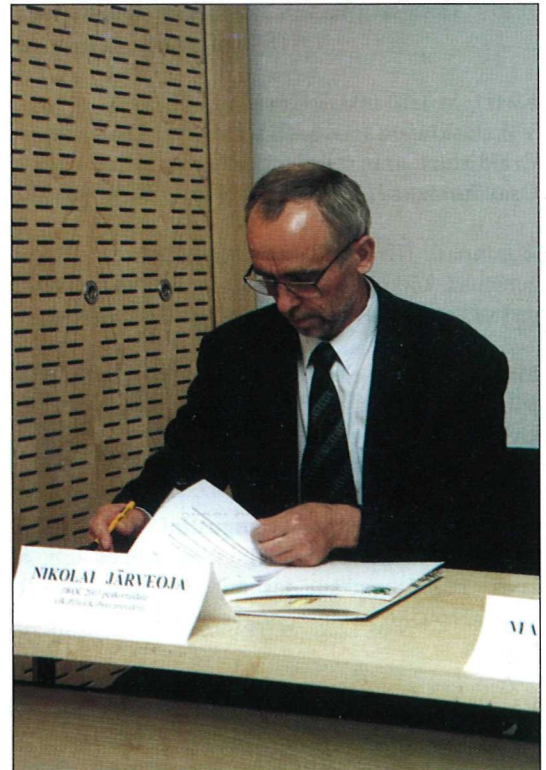
KAKS NÄGU

Nikolai Järveoja

All: NLiidu meistrid teatejooskus 1978

Paremal: 2003. a juunioride MMi peakorraldajana

Fotod: erakogust ja Harry Veide

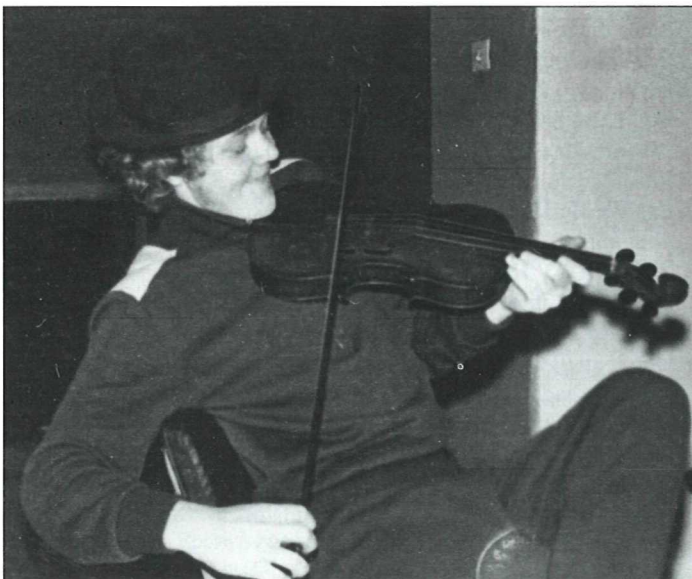

Mati Ojandu

All: Noorte talentide konkursi laureaat

Paremal: OK Võru võõrustamas külalisi Rootsis.

Fotod: erakogust

VÖISTLUSKALENDER

JUUNI

16.-17.	Jukola Viesti öine teade	Jurva, FIN		www.kolumbus.fi/nikkari-jukola/index.html
21.-23.	Ilvesteade teate mitmepäevajooks	Mooste	ILVES	www.welcome.to/ok_ilves
22.-24.	Noorte Euroopa Meistrivõistlused	CZE		
27.-29.	3 KAPA 2001 Läti 3päeva jooks	Plavinas, LAT	OK Kapa	www.orient.lv/kapa/2001/
16.-17.	II Kalevi Mängud, Suvejooks, 2 päeva	Jussi järved	ORION	www.rk.ee/orion/
29.	II Kalevi Mängud, Pargivõistlus, lühirada	Kadriorg/Tallinn	TA OK	www.ioc.ee/ta-ok/

JUULI

1.-5.	Veteranide MM O-jooks	Nida, LTU	IOF	www.sonex.lt/wmoc2001/
7.	Valdade Suvemängud (lühirada)	Vändra	JÕUD	
8.-13.	Kainuun Rastiviikko	FIN		
11.-14.	VII 4 EST 4 päeva jooks	Ootsipalu/Kirikumäe	VÕRU	www.server.ee/okvoru/html/index.html
11.-15.	Juunioride MM O-jooks	Miskolc, HUN	IOF	www.mata.vu/uzlet/jwoc2001
16.-21.	FIN - 5 5 päeva jooks	Raisio, FIN		
22.-27.	O-RINGEN 5 päeva jooks	Sigtuna, SWE		http://62.20.93.149/2001/

AUGUST

29.7 - 5.8	MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED O-jooks	Tampere, FIN	IOF	www.woc2001.fi/
5.	Kõrvemaa 2001 pikk rada + MTBO	P-Kõrvemaa	ORION	www.rk.ee/orion
8.-12.	Bohemia Orienteering 2001, tavarada	Novy Bor	CZH	OK Jiskra Novy Bor
10.-12.	XIII Koprakarikas 3 päeva jooks	Pikajärve	KOBRAS	/www.rk.ee/kobras/
18.-19.	World Games, lühirada, teade	Akita, JPN	IOF	
18.	Eesti MV öine tavarada	Tõravere/Viisjaagu	KAPE	www.math.ut.ee/~uve/kape.html
20.	Marukarikas	MTBO	Lohusalu	MARU
25.	Noorte Jukola noorte teade	Jämsa, FIN	Jämsan RV	olympia.fortunecity.com/gehrig/485/
25.-26.	XXXX Hiiumaa karikavõistlused	Tahkuna/Malvaste	HOK	www.hot.ee/HOK/
25.-26.	JOKA auhinnavõistlus lühirada ja tavarada HD12-55, H65	Mustla-Nõmme	JOKA	

SEPTEMBER

1.-2.	Eesti MV tavarada, noorte ja veteranide teade	Lutepää	PEKO	http://my.tele2.ee/peko/
8.	Rapla maakonna meistrivõistlused	Selli	ORVAND	
8.	Lääne-Virumaa MV lüh.tavarada	Uljaste	RAKVERE	http://www.estpak.ee/~kriks/rakv/
9.	Tartu linna MV tavarada	Saluala	HEERING	http://madli.ut.ee/~mogwai
9.	Männikumäe MTBO jalgratta-O, ühistart	Tapa	RAKVERE	http://www.estpak.ee/~kriks/rakv/
9.	Järvamaa MV, tavarada	Rassi	JOKA	
15.	Eesti MV pikk rada	Saaremaa	SOK	http://aste.edu.ee/~SOK/neljap.html
22.	TA OK maraton, pikkrada	Vääna-Tugamanni	TA OK	
22.- 23	EST-LAT-LIT noortematš, tavarada, teade	Leedu	LOSF	
28.	Eesti Koolisportlilidu MV, tavarada	Karaski	OK Põlva Kobras	
29.	XIII Suunto Games (WRE event), tavarada	Värsk-Mustaoja	OK Peko	
30.	XIII Suunto Games, lüh.tavarada	Värsk-Mustaoja	OK Peko	

OKTOOBER

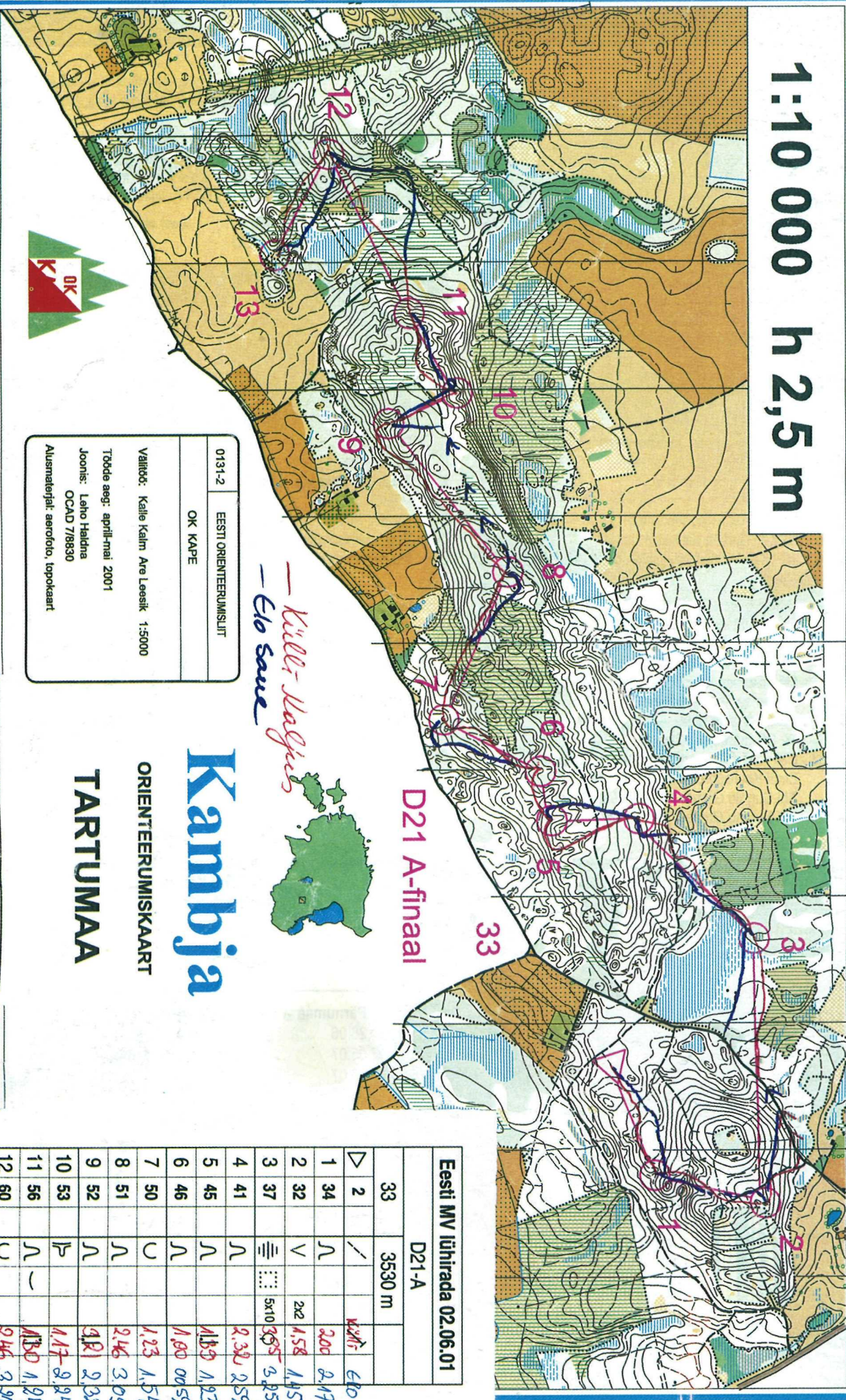
6.	II TA OK rogain, rogain	Voose	TA OK	
6.-7.	Põlva Maakonna lahtised MV, tavarada, teade	Mooste	OK Põlva Kobras	
14	Pärnumaa lahtised MV ja OK West AV, pikkrada	Pärnumaa	OK West	

NOVEMBER

17.-18. Üldkogu

Päevakud		Tallinn	Pärnumaa		19. 09	Kirikumäe
		19.06	Leesi (T)	Võiste	26. 09	Obinitsa
		28.06	Iru	Metsaküla	3. 10	Kubja
Rakvere		05.07	Uueveski	Tammiste		
08.08	Laviku	10.07	Viti(T)	Leemeti		
15.08	Palmse	19.07	Soodla	Tõstamaa	Põlvamaa	
22.08	Kunda	26.07	Kuusalu	Rannapark	19.06	Karaski
29.08	Uljaste	02.08	Mustla-Nõmme	Niidupark	07.08	Reo sild
05.09	Viitna	09.08	Lohusalu	Valgerand	14.08	Verhuulitsa
12.09	Rakvere	16.08	Vardi	Sindi-Lodja	21.08	Porgandi veski
		23.08	Jägala	Tammiste	28.08	Kanepi
Tartumaa		30.08	Keila Joa	Raeküla	04.09	Pikajärve
28.06	Madsa	06.09	Laagri		11.09	Hatiku
09.08	Poka				18.09	Oraküla
16.08	Kirikuküla				25.09	Värsk Sanatoorium
23.08	Elva	Raplamaa		Võrumaa		
30.08	Vooremäe	10.07	Rapla	22. 08	Haanja/Vinso	Start kell 17-19,
06.09	Kaagvere	07.08	Märjamaa	29. 08	Obinitsa	alates 21.augustist kell 16-18.
13.09	Vana-Kuuste	Start avatud 17.00 - 19.00,		5. 09	Kütiorg	
20.09	Tähtvere	stardimaks 20 kr, noortel 5 kr		12. 09	Ootsipalu	

1:10 000 h 2,5 m

0131-2 EESTI ORIENTEERUMISLIIT
OK KAPE
Valitud: Kalle Kalm Ane Leesik 1:5000
Tõõde aeg: aprill-mai 2001
Joonis: Leho Haldna
OCCAD 7/8830
Alusmaterjal: aérofoto, topokaart

Killa-kalgis
Eio saue

Kambja

ORIENTEERUMISKAART
TARTUMAA

D21 A-finaal

Eesti MV ühiraada 02.06.01

D21-A		3530 m	
33	33		
2	2	✓	2.17
34	34	∩	2.00
32	32	V	2x2 1.58
37	37	≡	5x10 3.85
41	41	∩	2.32
45	45	∩	1.80
46	46	∩	1.80
50	50	∩	1.23
51	51	∩	2.46
52	52	∩	2.32
53	53	∩	1.17
56	56	∩	1.80
60	60	∩	2.46
100	100	∩	2.31